

fuzinadi

Poština plačana pri pošti
62390 Ravne na Koroškem

Leto XXX

Ravne na Koroškem, september 1993

Št. 9

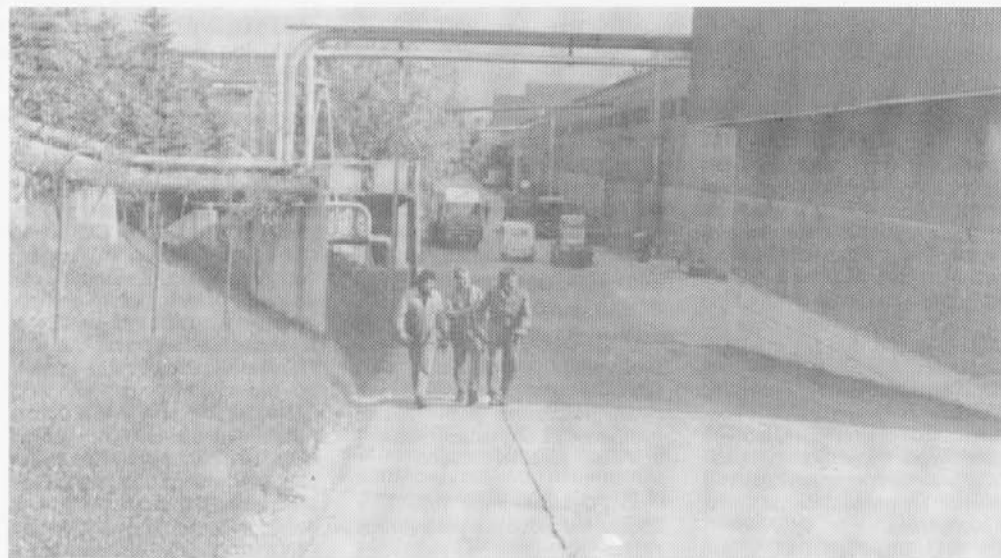
NAJ BO VZTRAJANJE ODRAZ ZAUPANJA

Naše vrste se vedno bolj redčijo: če so se predlani in lani sodelavci predvsem množično upokojevali, nas bodo v kratkem zapustili tudi sodelavci, ki so postali trajni presežki. Vendar pa vsekozi odhajajo tudi sodelavci, ki jim tega (še) "ni treba", a si zaradi negotovih razmer v železarni iščejo boljšega kruha drugje.

Zgovoren je odgovor enega od kolegov - novinarjev na vprašanje, kaj okolica misli o nas. Rekel je: "Zopet imate novo afero - spet vam je "ušel" en diplomirani inženir".

"Beg možganov" je značilen za železarno v zadnjem času in bi ga lahko merili že v nekaj letih: zapušča nas (tako ali drugače) sposoben kader, z izobrazbo, predvsem pa velikimi delovnimi izkušnjami - skratka specialisti na svojih področjih. Krivulja izobrazbene strukture se je pri poklicni in srednji izobrazbi po dolgih letih spet obrnila navzdol.

Dežele, za katere je značilna emigracija usposobljenega kadra v razvita okolja, znajo izgubo prikazati kot število let šolanja, ki so jih financirale in potem delovno silo "pok-

lonile" drugim. Podobne izračune bi zlahka naredili tudi sami: koliko nas je stalo štipendiranje zaposlenih, ugodnosti za izobraževanje ob delu, usposabljanja, izpopolnjevanja vseh vrst ipd. Četudi bi odhajajoči vse stroške za "vlaganje v njihov osebnostni, strokovni in poklicni razvoj" povmili (kar pa se ne dogaja), se račun ne izide. Izgublja organizacija. Odhajajo ljudje s specifičnim znanjem in izkušnjami, ki jih je težko nadomestiti ali pa se to ne da v kratkem času.

O vzrokih je treba razmišljati, da se napake ne ponovijo: je bil kriv prekratek rok (nikomur seveda odhoda ni mogoče preprečiti, mu pa lahko določimo daljši odpovedni rok), slaba kadrovska politika (neizdelan sistem namestništva oziroma zanemarjena vzgoja naslednikov)?

Včasih so odhajajoči sodelavci izpolnjevali vpra-

šalnik, med drugim so odgovarjali tudi na vprašanje o vzrokih njihovega odhoda. Zdaj tega že nekaj let več ne delajo. Pa saj zdaj že na pamet vemo, zakaj odhajajo. Če so v Železarno Ravne pred leti t.i. pull dejavniki (dobra plača, zagotovljeno delovno mesto, bližina bivanja, perspektivnost) pritegnili velik krog različnih poklicev in je tovarna - tudi zaradi zadostne "kritične mase znanja", skoncentrirane na enem mestu - veljala za idealno delovno okolje, pa danes tehnična in ostala inteligenca beži (ali pa bi želela zamenjati delovno mesto), razen seveda tistih, za katere sindikat pravi, da so si "dobro postlali".

Pred kakšnimi dilemami stoji danes delavec, zaposlen v nekdanji Železarni Ravne? Če ga (zaenkrat še) ni strah za svoje delovno mesto, pa gotovo razmišlja,

ali naj še naprej vztraja, opravlja svoje delo še naprej vestno in inovativno... tudi zato, ker je tu "pustil" toliko in toliko let življenja, ker se je v tem času dodobra poistovetil s tovarno, ki mu je bila, čeprav je fraza že oguljena, dobra mati...

Za naš "zaprti" konec je donedavna veljal t.i. japonski model zaposlovanja - celoživljenjska zaposlitev in razvoj znotraj organizacije, tudi za strokovnjake, ki pa se manj vežejo na določeno organizacijo kot na celovitost svoje kariere. Sedaj bi bilo zanimivo pogledati, s čim vse se ukvarjajo naši nekdanji sodelavci.

Opozoriti želim na lojalnost, ki jo organizaciji še vedno izkazuje veliko število zaposlenih - pa četudi jim organizacija v tem trenutku manj daje, kot pa jemlje. To pa je adut, ki ga organizacija ne bi smela zapraviti.

PROIZVODNJA V JULIJU

Jeklarna je v juliju izdelala 7301,6 tone jekla v elektroobločnih pečeh in 141,4 tone na napravi EPŽ in tako izvršila plan 73-odstotno.

Opravili so remont na 10 tonski EOP, in sicer od 5. 7. do vključno 18. 7. 1993. S pečjo UHP so izgubili dva dni proizvodnje zaradi pomanjkanja plina, dva dni pa zaradi okvare bloominga; od 26. 7. do konca meseca pa je trajal remont peči.

V **Valjarni** so prav tako imeli delovno krajši mesec zaradi letnega remonta, ki se je pričel 26. 7. 1993. Oskrba iz Jeklarne je bila količinsko zadovoljiva, ne pa tudi kvaliteto, saj določenih posebnih jekel niso dobili, kar jim je povzročalo zaostanke pri dobavah. Izjemno kritična je bila dobava gredic iz Kovačnice, kjer gre za višja in visokolegirana jekla. Zaostanki v dobavah torej niso bili posledica nedela v Valjarni, temveč kroničnega pomanjkanja nekaterih vrst vložnega materiala, s katerim jih oskrbuje Jeklarna in Kovačnica.

V juliju so izdelali 5.036 ton gredic, od tega za prodajo 1.144 ton, za proizvodnjo profilov pa 3.892 ton; iz Kovačnice so dobili 335 ton gredic. Proizvodnja srednjih

profilov je znašala 4.256 ton, proizvodnja lahkih profilov pa 657 ton. Odprema v juliju pa je bila naslednja: interno Jeklovleku 701 tona, eksterno 2.571 ton, izvoza je bilo 1.344 ton.

V juliju je **Kovačnica** prejela 1154 ton vložka. Skovali so 799 ton odkovkov in toplotno obdelali 977 ton, odpemili pa so 1143 ton odkovkov. Proizvodnja je bila tako nizka zaradi kolektivnih dopustov in remontov na glavnih kovaških agregatih. Tako so v juliju uspešno opravili remont na 1200 in 1800-tonski stiskalnici ter na kovaškem stroju. Zaradi remontov se je povečala količina odprtih naročil na 1945 ton, kar je največ v zadnjih dveh letih.

V **Jeklovleku** je julijska proizvodnja dosegla 54,1 odstotka letnega plana. Tako nizka proizvodnja je bila zaradi kolektivnega dopusta in remonta v drugi polovici meseca.

Stroji so imeli težave v obratu Individualna proizvodnja zaradi zamujanja s storitvami zunanjih dobaviteljev in zaradi kasnitve oz. nedobav vložka iz Kovačnice.

Obrat valjev je prav tako težilo kasnjenje vložka, proble-

mi pa so bili še z orodji (ploščice).

Noži so imeli skupaj 1.696 ur zastojev, in sicer na brušenju 446 ur in na obdelavi 1.250 ur.

Proizvodnja je bila manjša zaradi kolektivnega dopusta, vendar je bila zadovoljiva. Sporno je bilo pomanjkanje dela na programu hitroreznih orodij in na oddelku za frikcijske žage, za asortiment rafinator in defibrator ter na programu nožev za razrez pločevine. V splošnem pa so imeli dovolj naročil. Začel se je tudi remont na mehanskem delu.

PRODAJA

Metal je v juliju prodal 4.452 ton izdelkov v vrednosti 449,7 milijona SIT. Količinski načrt je bil uresničen 75-odstotno, vrednostni pa 85-odstotno. Na slovenskem tržišču so prodali 2.586 ton izdelkov v vrednosti 236 milijonov SIT, na tuja tržišča pa 1.677 ton v vrednosti 198,8 milijona SIT in na YU trg za 189 ton v vrednosti 14,9 milijona SIT. Plana niso dosegli delno zaradi pomanjkanja vložka za Jeklovlek in zaradi remonta v Valjarni, Kovačnici in Jeklovleku.

Pnevmatični stroji so na slovenskem trgu prodali blaga za 28,2 odstotka načrta, kar predstavlja 62 odstotkov vrednostnega načrta. Finančno doseganje načrta je boljše od količinskega na račun prodaje rezervnih delov. Na tržiščih Hrvaške in Makedonije so načrt dosegli 78,6-odstotno in iztržili 112,4 odstotka načrtovane vrednosti.

Vzmetarna je za slovensko tržišče izdelala 97,6 odstotka načrtovanega in s tem vrednostni načrt uresničila 105,6-odstotno. Na hrvaško tržišče so prodali 17,3 odstotka načrtovanih količin in zanje iztržili 23,2 odstotka vrednostnega načrta.

UVOZ

Metal je v juliju uvozil surovin, repromaterialov in nadomestnih delov v vrednosti 2,3 milijona DEM.

90 odstotkov vrednosti uvoza so realizirali s financiranjem prek kreditne linije SŽ, le 10 odstotkov devizne vrednosti pa po dolgoročnih kooperacijskih pogodbah.

Metal Ravne je financiral stroške carine ter prevoze za okoli 19,5 milijona SIT, saj brez pravočasnega zagotavljanja likvidnih tolaških sredstev ni mogoče organizirati prevozov niti ocariniti pošilk.

Jeklolivarna je v juliju uvozila za okoli 123.211 \$ repromaterialov in rezervnih delov. Devizno financiranje so zagotavljali z rednim uvozom prek firme luenna. Pri uvozu materiala ni bilo posebnih težav.

STO pri uvozu prav tako ni imel večjih težav in je uvozil za okoli 85.000 \$ repromaterialov in nadomestnih delov.

Stroji so imeli pri uvozu težave z urgencami dobaviteljev zaradi zapadlosti faktur - nepravočasno plačevanje.

Darinka Gradišnik
OE Statistika

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		SLOVENIJA	
	TON	TON	TON	TON	SIT	SIT	\$	SIT	SIT	SIT	SIT	
	julij	zbir	julij	zbir	julij	zbir	julij	zbir	julij	zbir	julij	zbir
JEKLARNA	76,2	73,8	60,8	71,6	127,4	97,8	35,4	19,5	43,0	24,5	0	0
VALJARNA	79,8	68,9	64,0	64,6	79,6	73,9	65,6	73,7	80,0	80,4	80,5	67,9
KOVAČNICA	103,0	81,1	55,9	67,9	65,8	65,5	83,3	82,1	101,7	89,6	36,5	44,0
JEKLOVLEK	55,2	65,9	64,3	67,9	73,9	68,6	63,2	72,2	77,1	78,6	62,7	47,4
SŽ METAL	78,8	71,6	62,7	65,6	77,6	71,9	67,2	74,1	82,0	80,7	65,8	58,3
SŽ JEKLOLIVARNA	61,2	64,1	75,3	63,4	96,7	66,8	87,0	65,5	106,2	72,5	23,9	25,1
TSD	138,3	150,4	134,6	127,3	124,7	109,8	134,3	106,5	164,3	124,5	23,4	82,8
KALILNICA					101,4	95,9	112,6	83,9	138,0	91,5	36,1	42,9
ORODJARNA	92,5	64,1	28,0	73,3	9,7	55,2	1,1	53,2	1,4	55,5	12,9	56,2
PNEVMATSKI STROJI	30,7	93,3	28,8	96,0	71,9	78,7	34,4	74,5	42,0	79,7	50,2	47,0
VZMETARNA	63,2	54,1	61,6	56,3	89,7	68,3	30,4	37,1	37,2	39,9	140,8	90,1
SŽ STO	73,1	79,5	70,7	76,3	83,6	84,5	84,6	84,1	103,4	95,5	51,9	69,4
SŽ STROJI	70,5	88,5	107,2	85,8	67,4	75,3	51,7	74,5	63,3	81,9	194,2	129,2
SŽ NOŽI	111,3	106,9	82,3	101,7	94,2	116,6	75,3	103,7	92,1	114	98,7	128,2
SŽ ARMATURE	149,7	112,5	160,3	118,2	139,3	100,3	117,5	97,1	143,0	107,5	157,2	64,8

METAL - kljub pomoči v težavah

Slovenska država se je lani odločila, da pomaga sanirati jeklarsko industrijo. Njena pomoč je bila Slovenskim železarnam dobrodošla, rešila jih je pred propadom, ne pomeni pa še njihove dokončne ozdravitve. Do te se bodo morale dokopati same (ali še vedno ob pomoči države), predvsem pa bo moral nekdo odločiti, katere metalurške obrate bomo v Sloveniji obdržali in katere bomo zaprli. Po letošnjem prvem polletju na Ravnah o tem ne razmišljajo (več), saj so se rezultati v primerjavi z lanskimi izboljšali, boljši pa so tudi od ostalih dveh železarn.

"To seveda ne pomeni, da nam gre dobro," - je dejal **direktor Metala dipl. inž. Stanko Petovar**, ki smo ga zaprosili za oceno polletnega poslovanja, "saj smo pridelali 471 mio SIT izgube v poslovnem delu, vendar drugi rezultati kažejo, da smo na dobri poti in ob povečanju prodaje za 25 odstotkov bi ustregli zahtevam sanacijskega programa."

"Kakšni so torej rezultati 1. polletja 1993?"

"Proizvodni načrt za to obdobje smo izpolnili 77-odstotno, prodajnega pa 66-odstotno, v primerjavi s sanacijskim načrtom pa je vrednost prodaje znašala 74 odstotkov. Manjka nam torej 25 odstotkov trga, ki pa ga ni lahko pridobiti. Natančneje povedano: težko je pridobivati naročila za jeklo visokih kvalitete in za primerno ceno. Planskega izhodišča, da moramo doseči 70 odst. izvoza, ostalo pa prodati doma, doslej nismo uresničili, saj smo ostali pri razmerju 50 : 50, čeprav smo povečevali tudi prodajo v izvozu."

"Ali, glede na krizo na nemškem tržišču, kamor največ izvažate, iščete nove prodajne možnosti tudi na drugih trgih?"

"Iščemo jih na italijanskem, kamor smo začeli prodajati orodno jeklo, in ameriškem tržišču. Dosegli smo že določene rezultate, a z njimi še nismo zadovoljni. Problem je padec svetovne cene pri orodnih jeklih. Tako kljub izboljšani kakovostni strukturi naših jekel

nismo dosegli načrtovane prodajne cene. Načrtovali smo ceno 1,37 DEM na kilogram, dosegli pa 1,28 DEM. S tem smo precej izgubili, kar je razvidno tudi iz strukture dejavnikov, ki povzročajo izgubo. Zaradi premajhnega obsega naročil je izpadlo 210 mio SIT prihodkov, zaradi nižjih cen od planiranih pa 120 mio SIT. Zaradi višjih cen vhodnih materialov smo izgubili nadaljnjih 60 mio SIT."

"Imeli pa ste pomoč države."

"Država nam je pomagala z nižjo ceno plina - namesto 32 pfenigov za m³ smo plačevali plin po 27 pfenigov, in namesto 7 pfenigov za kWh smo elektriko plačevali po 6 pfenigov. Vendar je bilo v sanacijskem programu predvideno, da bomo imeli zunanje stroške nižje za 20 odst. To ni doseženo; ti stroški znašajo kar 390 milijonov SIT, le za 80 milijonov je takih stroškov, na katere lahko vplivamo v Metalu."

"Kakšni so ostali kazalci proizvodnje?"

"Izpleni materiala so dobri, izmečka in neakovostne proizvodnje pa je bistveno manj, kot smo predvidevali v načrtu. Imamo pa nekatere dodatne stroške, ki jih trg ne prizna, in to za embalažo ter za dodatno obdelavo luščenega jekla (robkanje palic).

Del stroškov, ki se niso zmanjševali vzporedno s padcem proizvodnje, se nanaša na storitvene dejavnosti. Tu bo treba videti, kaj se še da narediti za obvladovanje teh stroškov oziroma za njihovo op-

timizacijo. Urediti pa bomo morali tudi tehnologijo materialnokinjgovodskega poslovanja."

"Kolikšna je izguba glede na zahteve sanacijskega načrta?"

"Zahtevo, da pokrijemo materialne stroške in plače, izpolnjujemo. Nismo pokrili amortizacije in ostalih nematerialnih stroškov, kot so nadomestila delavcem za prihod na delo in odhod z dela, zavarovalne premije, provizije banki ipd. Viden je trend izboljšanja v poslovanju, ni pa doseženo, kar je zahteval sanacijski program."

"Kaj ste storili, da bi te zahteve izpolnili?"

"Bistveno več je doslej naredila proizvodnja kot komerciala. Izboljšali smo materialne izplene, zmanjšali energetske porabe, še več bo treba narediti za izboljšanje časovnih normativov in še bolj ustregati kupcem. Seveda je to močno odvisno od količine in vrste naročil. Drobna naročila s posebno kemijsko analizo so gotovo dražja kot serijska proizvodnja, tu so dodatna dela, ki jih kupcem ne moreš posebej zaračunavati.

V prihodnji mesecih bomo skušali izpolniti zahtevo vodstva SŽ in dosegati načrtovano prodajo. Vendar tega ne moremo storiti za vsako ceno, temveč bosta vodstvu Metala in Prodaje morali storiti vse, da pridobita kakovostno in cenovno ustrežna naročila. Za to bo potrebna skupna dejavnost obeh služb, ki jo sedanja organizacijska razdvojenost močno ovira.

Bistveno lažje bo izpolniti zah-

tevo po znižanju nabavnih stroškov, nekaj sredstev pa bi lahko pridobili tudi s prodajo starih EO peči."

"Kakšna bo po vsem tem prihodnost ravenške metalurgije?"

"Lastnik - država - se bo na osnovi proizvodnih in poslovnih rezultatov ter na podlagi analize izvedenca - francoske firme Sofres - odločil, katere dele proizvodnje v Slovenskih železarnah bo obdržal in katere opustil. Omenjena firma bo pripravila program tržnega in tehnološkega prestrukturiranja. Mi skupno s Službo za razvoj SŽ tak program pripravljamo že od konca lanskega leta in bi želeli, da bi lastnik sprostil investicijsko dejavnost. Potrebujemo predvsem take investicije, da bomo z njihovo pomočjo odpravili ozka grla in dosegli višjo kakovost in nižje stroške proizvodnje. Pri nas sta nujna modernizacija valjarske proge (pridobili bi lahko zahtevnejša naročila) in nakup kontrolne linije. Sicer je na prvem mestu sanacija hrupa v jeklarni, za katero že pripravljamo izvedbeno dokumentacijo, dogovoriti pa se moramo tudi s prizadetimi prebivalci Stražišča glede odškodnine.

Znotraj Metala moramo odpraviti lastne napake in prihodnost začeti bolj graditi na lastnih ljudeh, od katerih pričakujemo, da se bodo zavedali pomembnosti svojega dela in odgovornosti do družbe, v kateri so zaposleni."

"Gospod direktor, hvala za pogovor."

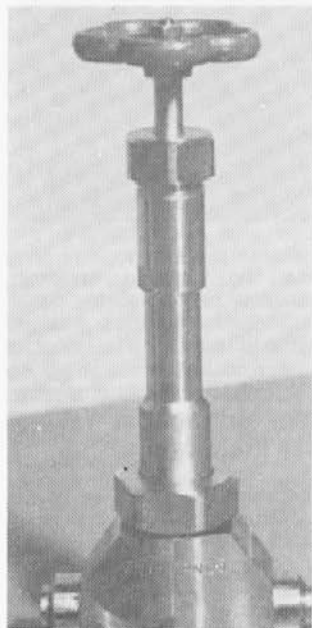
Mojca Potočnik

KAKO SO POSLOVALI V PRVEM POLLETJU

ARMATURE

V prvih šestih mesecih so izdelali 475 ton armatur in s tem presegli letni načrt za to obdobje za 6,3 odstotka,

vendar je to predvsem posledica drugačnega proizvodnega programa. Namesto 38 odstotkov nerjavnih armatur so izdelali le 17 odstotkov tovrstnega asortimenta.

Prodali so v 1. polletju 500 ton armatur, kar je 11,7 odst. nad načrtom, ter zanje iztržili 408,4 mio SIT ali 88,4 odst. vrednostnega načrta. Prodajni načrt so izpolnili le pri prodaji za Rusijo, tja prodajajo samo rjavne zasune. Tako vrednostno kot količinsko rahlo zaostaja za načrtom izvoz v Nemčijo in tudi Krombach kupuje več rjavnih armatur kot v preteklosti. Na slovenskem in hrvaškem tržišču se prodaja zmanjšuje zaradi likvidnostnih težav podjetij, prav tako ni uspel posreden izvoz prek hrvaških podjetij v Rusijo.

V Armaturah namenjajo posebno skrb kakovosti izdelkov, letos pa so sprejeli tudi akcijski načrt za znižanje stroškov. Želijo

namreč, da bi se dejanski stroški (ure, material) kar najbolj približali stroškom, ki jih predvideva tehnologija. V primerjavi s tehnološkimi predpisi je še vedno preveč opravljenih ur. Kakor je pokazala analiza, se določenemu odstopanju ni moč izogniti (več dela zaradi slabe kakovosti vložka, zaradi manjših serij je več pripravljavnih in zaključnih časov, zaradi naglice nastajajo napake, ki jih je treba popravljati ...), z večjo tehnično in tehnološko disciplino pa bi se dalo še marsikaj prihraniti. To pa je stvar odgovornih in vsega kolektiva.

VIP

V 1. polletju letošnjega leta so v VIP dosegli 94 odstotkov načrtovane realizacije. Za leto 1993 so načrtovali 14 milijonov DEM realizacije; v stroškovnem delu pa so načrtovali osebni dohodek na novembrski

ravni. Ker pa so januarja, kot vse ostale družbe, povečali vrednost točke za nekaj več kot 19 odstotkov, in zaradi nerealnega planiranja stroškov Poslovnega servisa, Zaščite in Logističnega centra, so 1. polletje zaključili s 56,4 milijona SIT izgube, in sicer v poslovnem delu 54,2 milijona SIT, v finančnem delu pa 4,8 milijona SIT. V izrednem delu pa izkazujejo 2,6 milijona SIT pozitivne. Če to izgubo primerjajo z realizacijo, znaša le-ta v poslovnem delu 14,5 odstotka realizacije, v finančnem delu pa 1,3 odstotka.

Višji osebni dohodki, kot so jih načrtovali, so prinesli 26 milijonov SIT izgube, zaradi tega višji prispevki 3,1 milijona SIT; stroški Poslovnega servisa in Zaščite so bili v 1. polletju višji za 16 milijonov SIT, Logistični center pa jih je bremenil za 5,3 milijona SIT, ki jih niso načrtovali. Glavni vzrok za izgubo pa je bil izpad načrtovane realizacije.

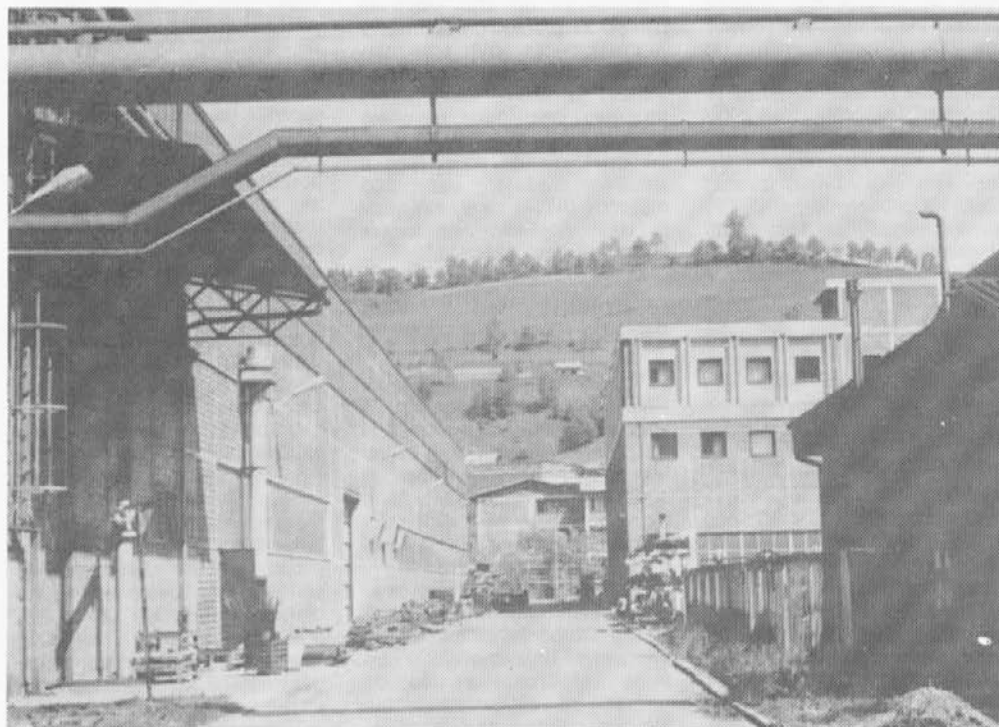
V finančnem delu je izguba manjša: zaradi negativnih zamudnih obresti 3,5 milijona SIT in zaradi

tečajnih razlik pri uvozu materiala 1,4 milijona SIT.

Ti rezultati pa niso primerljivi s sanacijskim programom, saj so zaradi organizacijskih sprememb že izvedli rebalans načrta.

V 1. polletju so v VIP precej zmanjšali število zaposlenih; 1. junija je odšlo 29 vzdrževalcev v Jeklolivarno, 1. julija pa 97 v Metal. Ob pregledu tržnih možnosti so določili 19 delavcev za trajne viške, na podlagi sklenjenih pogodb pa še dodatnih 40. V VIP je tako ostalo 290 zaposlenih, ki bodo morali svoje moči usmeriti predvsem v doseganje načrtovane proizvodnje in v to, da obdržijo stroške na načrtovani ravni. V juliju jim je to uspelo, saj so načrtovano proizvodnjo presegli za 19 odstotkov.

Če bodo torej uspeli obvladati stroške in doseči planirano realizacijo, potem bodo v VIP poslovno leto zaključili s pozitivnim "cash-flowom". Do konca leta pa jih čaka še ena pomembna naloga - lastninjenje, ki pa lahko spet prinese nove težave in evidentiranje novih trajnih viškov.

TRANSLOG

Translog opravlja storitvene dejavnosti v glavnem za družbe nekdanje Železarne Ravne in mali obseg poslovanja se odraža tudi v njihovih poslovnih rezultatih.

V prvem polletju so ustvarili 203,4 milijone SIT prihodkov, kar je 41,7 odstotkov letnega načrta. Delež prodaje izven družb nekdanje ŽR je znašal v skupni prodaji le 2,1 odstotka; vsekakor pa težijo za tem, da bi svoje poslovanje čim bolj usmerili navzven, saj jim družbe naslednice Železarne Ravne ne poravnajo sproti svojih obveznosti in so njihove zapadle terjatve zato iz meseca v mesec večje.

V poslovnem delu so, kljub nižji prodaji od načrtovane, poslovali z dobičkom v višini 18,6 milijonov SIT. Končni rezultat pa jim kvira izguba v finančnem oziroma izrednem delu, saj jih bremeni za 25,3 milijone SIT odpisanih in spornih terjatev; plačali pa so tudi okrog 2 milijona SIT negativnih zamudnih obrestí.

Do konca leta bodo v Translogu izpeljali še dve pomembni nalogi - lastninenje in organizacijske spremembe, s katerimi želijo splošne rezultate še izboljšati.

ENERGETIKA

Rezultati poslovanja v 1. polletju so dokaj ugodni. Plana sicer niso dosegli (polletje so zaključili s 40,5 milijona SIT izgube), vendar pa so v poslovnem delu bilance dosegli dobiček, in sicer 1,4 milijona SIT.

Rezultati bi lahko bili še boljši, če bi stroški sledili načrtovanim postavkam. Tako pa so bili stroški za Poslovni servis za 1,4 milijona SIT višji od planiranih, za Logistični center so morali prispevati 0,6 milijona SIT, za toliko pa so

bili višji tudi stroški za storitve zunanjih izvajalcev, ki so opravili generalni remont vročevodnega kotla.

Na rezultate poslovanja je pozitivno vplivalo zniževanje stroškov za potrošni material in energetske medije, saj so bili kar za 1,5 milijona SIT nižji od načrtovanih. V financah je prišlo tudi do napake, saj so jim za električno energijo knjižili kar za 12,3 milijona SIT prevelik znesek kot stroške za električno energijo. Popravek se bo poznal pri rezultatih poslovanja v 3. četrtletju.

Izguba v finančnem delu je posledica bremenitev za stroške zamudnih obrestí za plačilo zemeljskega plina (v višini 14,6 milijona SIT). Energetiki kupci niso plačevali računov, zato le-ta tudi ni pravočasno poravnala plačila za zemeljski plin. Zamudne obrestí bo Energetika sedaj zaračunala vsem družbam, ki jim je dobavljala zemeljski plin.

V izrednem delu beležijo negativen rezultat 27,2 milijona SIT zaradi negativnega salda odpisanih in spornih terjatev. Največji dolžniki Energetike so Jeklolivarna (19,6 milijona SIT), Komunalno podjetje (10,8 milijona SIT), VIP (3,3 milijona SIT) in STO (2,2 milijona SIT).

V prvem polletju je bilo v Energetiki 100 zaposlenih (eden več, kot je predvideval plan), izraba delovnega časa pa je bila za 3,5 odst. boljša od planirane.

Značilnost poslovanja Energetike v prvem polletju je bila usmeritev v iskanje dela izven tovarniškega ploga, hkrati pa so znižali stroške zaradi varčevanja z energenti in ostalim pomožnim materialom.

Zavedajo se, da so odvisni od dela družb, ki uporabljajo njihovo energijo. Prizadevali pa si bodo za izboljšanje finančne discipline. Odločitev za samostojno podjetje se je pokazala za pravilno, saj so rezultati v 2. kvartalu znatno boljši kot v prvih mesecih. Če bodo letne bilance izkazale dobiček, bodo družbam denar (kot preplačilo storitev) vrnili,

saj si bodo - kot družba skupnega pomena - prizadevali poslovati s t.i. pozitivno ničlo.

POSLOVNI SERVIS

V prvem polletju si je Poslovni servis prizadeval urediti vse - z ustanovitvijo definirane - naloge in cilje, kar mu je tudi skoraj v celoti uspelo.

V tem obdobju se je srečeval s podobnimi likvidnostnimi težavami kot proizvodna podjetja.

Poudariti je treba, da namen Poslovnega servisa ni bil "služiti na račun drugih" (torej proizvodnih podjetij), temveč jim z opravljanjem določenih storitev pomagati pri njihovem delu. To dokazuje tudi prizadevanje Poslovnega servisa za zniževanje svojih stroškov.

Večina služb iz Poslovnega servisa je v tem času opravljala storitve le za podjetja iz sistema nekdanje Železarne Ravne, nekatere pa so iskale kupce tudi zunaj tovarne.

Poslovni servis bo tudi v prihodnje nadaljeval zastavljeno delo. Poudarek bo na večji kvaliteti storitev na posameznih področjih, saj je bilo treba do sedaj urediti predvsem novo organizacijo in razrešiti stare probleme.

Usoda Poslovnega servisa je odvisna od odločitev Upravnega odbora Slovenskih železarn. Le-ta namreč predvideva privatizacijo vseh soodvisnih družb. Ali je ideja uresničljiva, se bo pokazalo v naslednjih mesecih.

LOGISTIČNI CENTER - v prvih

sedmih mesecih leta 1993

Na podlagi sanacijskega programa, sprejetega v vladi Republike Slovenije, je bilo zastavljeno izvajanje kadmrovskega prestrukturiranja v letu 1993. Program je predvideval hitrejše zmanj-

ševanje zaposlenih v letih 92 in 93, in sicer za 10 odst. letno, v letih 94 in 95 pa po 5 odst. Po programu naj bi stroške prestrukturiranja nosila država, dejansko pa je približno 40 odst. teh stroškov na strani družb.

Januarja 1993 je bil ustanovljen Logistični center, d.o.o., kot namensko podjetje za reševanje presežnih delavcev. Hkrati pa je bil s sindikati tudi podpisan dogovor o programu reševanja presežkov.

Za leto 1993 je bilo na teh podlagah v proizvodnih in storitvenih podjetjih na Ravnah predvideno zmanjšanje števila zaposlenih za 764. Toliko zaposlenih je bilo v začetku leta razporejenih v Logistični center.

Naloga Logističnega centra je bila predvsem iskati optimalne rešitve za delavce, ki so ostali v železarni brez dela. Možnosti dokupa delovne dobe smo izkoristili že v preteklih letih. Načini, ki so še ostali, pa so bili:

- spodbujanje samozaposlovanja delavcev (podjetniško usposabljanje, odpravnine)

- zaposlovanje pri drugem delodajalcu (v podjetjih Železarne Ravne in zunanjih)

- izobraževanje in prekvalifikacije

- delo v krajšem delovnem času od polnega.

Z aktivnimi oblikami reševanja se je število delavcev v Logističnem centru zmanjšalo za 150.

Sredi maja 1993 so izšla navodila ministrstva za delo, ki zagotavljajo višino sredstev in obseg, kot to velja za podjetja Koržetovega sklada. Pogoj je seveda bil, da tudi formalno določimo trajne presežke. Konec junija je 410 delavcev prejelo sklep o trajnem prenehanju delovnega razmerja s šestmesečnim odpovednim rokom. 54 jih je prejelo sklep o prenehanju, vendar z daljšim odpovednim rokom, ker so trenutno zaščiteni, 182 pa je v Logističnem centru še ostalo za zaščiteneh delavcev, za katere dela ni, vendar se bodo zanje intenzivno iskale možnosti zaposlitve.

Predsednica UO LC
Eleonora Gledež

RACIONALNA RABA PLINA - MANJŠI STROŠKI

Sredi maja 1992 smo bili na Ravnah prvič postavljeni pred dejstvo, da nam je PETROL reduciral dobavo zemeljskega plina, ker ga nismo plačevali. Dovoljeni odvzem se je gibal od 1000 m³/h do 2600 m³/h. Ker so bile potrebe proizvodnje po plinu večje, smo morali dnevno usklajevati potrebe z možnostmi; tako smo ohranili vsaj minimalno proizvodnjo ob najboljšem izkoristku razpoložljivih količin zemeljskega plina. Strokovni kader v proizvodnih obratih je v začetku redukcij zgrabila panika, ker niso dobro poznali osnovnih karakteristik svojih peči, vendar so si hitro priskrbeli podatke o pretokih in specifičnih porabah. Na ta način so lahko optimalno izkoristili razpoložljive količine zemeljskega plina. Rezultat prisilne redukcije je bil zmanjševanje specifične porabe zemeljskega plina skoraj v vseh obratih in oddelkih znotraj Železarne Ravne. Hujše so bile redukcije, boljša je bila specifična poraba zemeljskega plina. Iz tega sledi ugotovitev, da, če je treba, znamo in hočemo delati bolje.

Za ilustracijo dajem nekaj primerjalnih podatkov v obliki diagramov specifičnih porab za celotno valjarno in kovačnico ter posamezna primera za ogrevne peči Elpit na težki progi v valjarni in za ogrevne peči v kovačnici za ogrevanje ingotov.

Na diagramih 1 in 2 je lepo videti zmanjšanje specifične porabe plina od maja 1992, tako v valjarni kot v kovačnici, vse do septembra v valjarni in julija v kovačnici. Ob boljši oskrbi s plinom in manjšem nadzoru je specifična poraba proti koncu leta zopet porasla. Vzroke za tak porast je treba iskati v organizaciji dela. Pravilna izbira toplotnih agregatov glede na izgube in založenost peči daje optimalne rezultate specifičnih porab. Če primerjamo povprečno

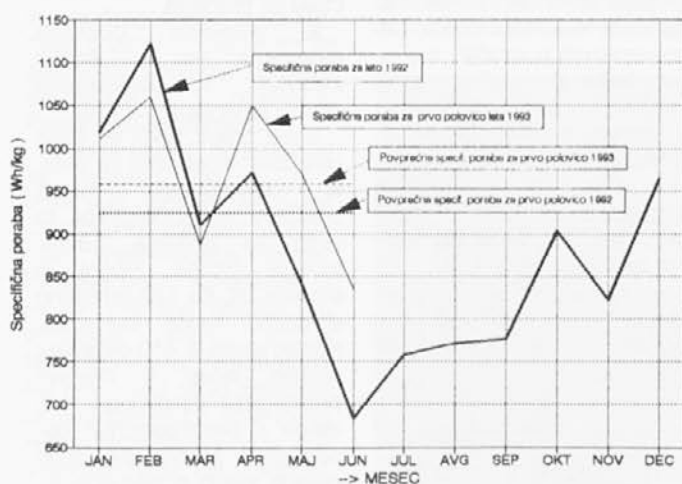

Diagram 1: Specifična poraba plina v Valjarni za leto 1992 in prvo polovico 1993

specifično porabo za prvo polovico leta 1992 in prvo polovico leta 1993, vidimo, da se je povprečna specifična poraba v celotni valjarni povečala od 925 Wh/kg na 955 Wh/kg in v celotni kovačnici zmanjšala od 1190 Wh/kg na 1120 Wh/kg.

Vzrok za povečanje specifične porabe v valjarni je iskati pri pečeh Ofag in konti. Pogosto menjavanje programa valjanja na srednji progi in možno ponavljanje toplotne obdelave na konti peče so verjetni vzrok za tako stanje.

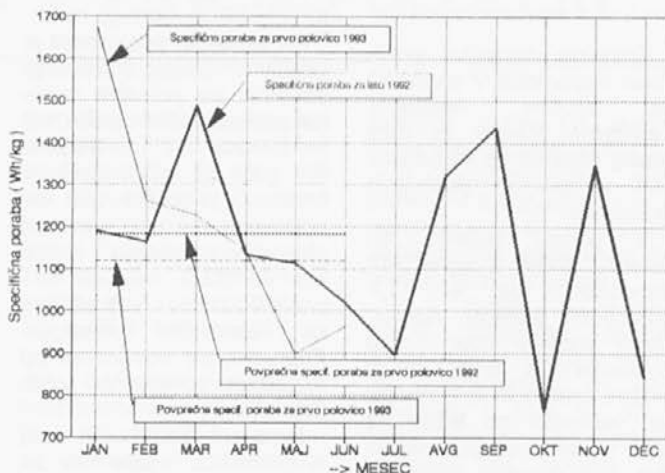

Diagram 2: Specifična poraba plina v Kovačnici za leto 1992 in prvo polovico 1993

Povprečna specifična poraba plina v kovačnici se je zmanjšala na račun bolj organiziranega dela pri ogrevanju vložka in posodobitvi peči za toplotno obdelavo. Aktivnosti za znižanje stroškov za plinsko energijo so bile predstavljene v prejšnji številki Informativnega fuži-

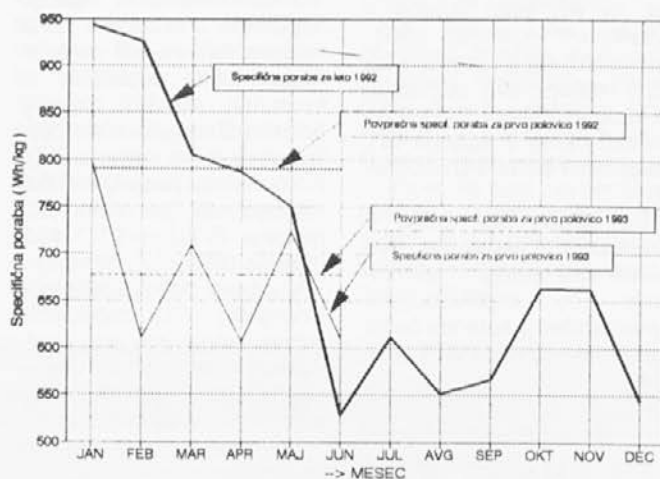

Diagram 3: Specifična poraba plina na pečeh ELPIT za leto 1992 in prvo polovico 1993

narja in tako bi morali v kovačnici tudi nadaljevati.

Na diagramih 3 in 4 so prikazane specifične porabe plina na ogrevnih pečeh Elpit na težki progi v valjarni in ogrevnih pečeh v kovačnici. Povprečne specifične porabe so za oba primera nižje v prvi polovici leta 1993 v primerjavi s prvo polovico leta 1992.

Zaradi dobre organizacije dela in skrbnega zapiranja dimnih zasnov po končanem ogrevanju se je specifična poraba plina znižala že v juniju 1992. V prvi polovici leta 1993 je povprečna specifična poraba padla s 790 Wh/kg na 677 Wh/kg v primerjavi s prvo polovico leta 1992. Tako specifično porabo pa dosegajo podobne ogrevne peči na Zahodu.

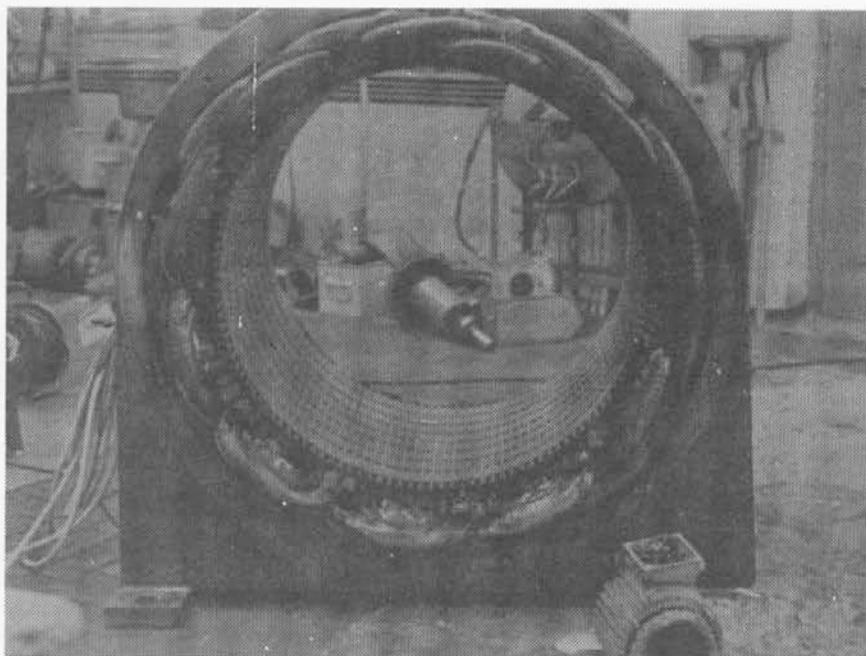
Pri ogrevnih pečeh v kovačnici se je trend zmanjševanja začel v aprilu 1992, vendar se je dvignil v avgustu in septembru 1992 in nato zopet padel. Nihanje specifične porabe je posledica velikih prekinitev proizvodnje in pomanjkanja vložka. Povprečna specifična poraba plina je padla od 1380 Wh/kg v prvi polovici leta 1992 na 1150 Wh/kg v prvi polovici leta 1993. Ta rezultat bi bil lahko še boljši, če ne bi v januarju dosegli skoraj 2070 Wh/kg specifične

PREDELAN MOTOR ZA KISIKARNO

Motor na sliki ima pisano zgodovino. Pred leti je prišel v raveno kisikarno iz Švedske kot nizkonapetostni (380 V) motor, ki žene kompresor za proizvodnjo stisnjene zraka.

Ker je bila tedaj v Železarni Ravne proizvodnja na višku, je nizkonapetostne moči v trafopostaji za kisikarno primanjkovalo, zato so - ob okvari - dali motor v tovarno Rade Končar predelat na visoko napetost 5kV. S tem ko so rešili problem napetosti, je nastal nov: Navitje ni vzdržalo visoke napetosti in motor je bil pogosto v okvari. Ker je izdelan v kombinaciji s kompresorjem, ga ni bilo mogoče zamenjati z drugim, zato so se energetiki in električarji odločili, da poiščejo novo - staro rešitev. Zaradi zmanjšanja proizvodnje v podjetjih Železarne Ravne so se nekateri nizkonapetostni porabniki razbremenili, torej lahko mednje znova uvrstijo kompresorski motor v kisikarno.

Delavci v navijalnici ETS pod vodstvom inž. Marjana Arnolda so delo dobro opravili, čeprav naloga zanje ni bila ravno enostavna. To je bil največji motor, ki so ga doslej

previli. Zanj so porabili blizu 300 kg dvamilimetrske bakrene žice, ki jo je bilo treba navijati nadvse natančno in skrbno, saj med obratovanjem tega 480 - kilovatnega motorja nastopajo velike električne sile, zato je nevarnost, da bi prebijale, zelo velika.

Motor so dali v pogon sredi avgusta in energetiki so z njim nadvse zadovoljni.

P.S.: Za primerjavo stoji na fotografiji ob velikem "navaden" motor z močjo 3 kW.

M.P.

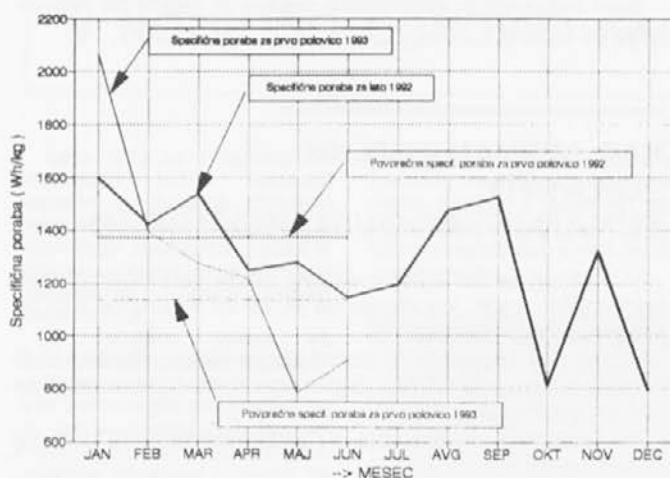

Diagram 4: Specifična poraba plina na ogrevalnih pečeh za leto 1992 in prvo polovico 1993

porabe plina. Specifične porabe bi se morale gibati okoli 800 Wh/kg. Diagram 4 kaže, da je bilo v maju 1993 to tudi doseženo.

Rezultati in podatki za ta članek so vzeti iz ENERGETSKEGA BILTENA, ki ga mesečno izdaja ENERGETIKA RAVNE, d.o.o. in je na razpolago vsem porabnikom energetskih medijev. Porabniki lahko z njegovo pomočjo in analizo dela proizvodnih agregatov ugotovijo vzroke za dobro ali slabo specifično porabo energetskih medijev ter primerno ukrepajo. Racionalna raba energentov pomeni tudi zmanjšanje stroškov in večjo konkurenčnost na trgu.

Franc Rus, dipl. inž.

OSKRBA Z ENERGIJO V JULIJU 1993

V mesecu juliju je bila dobava in oskrba porabnikov s primarnimi energenti v redu. Zadovoljiva je bila tudi oskrba s sekundarnimi energenti, čeprav so bile motnje v njihovi proizvodnji.

Zaradi sušnega obdobja je primanjkovalo vode. Vse porabnike opozarjamo, da s pitno vodo varčujejo. Zaradi okvare oziroma netesnosti hladilnika zraka za proizvodnjo kisika in strojeloma kisikovega kompresorja SIO je bila manjša proizvodnja kisika, tako smo morali v omrežje občasno dodajati tekoči kisik, ki smo ga nabavili v Rušah (8.700 kg).

Poleg nabave in oskrbe z energenti smo v mesecu juliju zbrali še 77,4 m³ odpadne emulzije in s cepljenjem iz nje pridobili 6.300 kg olja za sežig. Skupno smo zbrali 39.690 kg odpadnega olja, ki smo ga pokurili v parnih kotlih.

V kotlarni smo zamenjali ekranske cevi na vročevodnem kotlu 1. Preglede in obnovitvena dela pa smo opravili tudi na ostalih energetskih napravah in opremi.

Za skladiščenje odpadnega olja smo izdelali in postavili nov, 5,3 m³ velik rezervoar. Priklopili smo ga na sedanjo oljno instalacijo.

Pregledali in obnovili smo plinsko in gorilniško opremo na žarilni peči št. 6 v Kovačnici. V topilnici II smo dodelali hladilni sistem za hlajenje peči UHP - dodatno je bil priključen hladilni izmenjevalec. Hladilni sistem smo preizkusili in ugotovili, da dela v redu. Opravili smo tudi nekaj del na centralni kurjavi za Stanovanjsko podjetje Ravne.

Inž. Ferdinand Kotnik

VISOKI OBISK NA RAVNAH

KRITIČNO O POTEKU SANACIJE

26. avgusta so bili na delovnem obisku na Ravnah **mag. Herman Rigelnik**, predsednik državnega zbora, **dr. Maks Tajnikar**, minister za gospodarske dejavnosti, **dr. Ivo Banič**, državni sekretar za gospodarske dejavnosti, in predsednik UO SŽ **Jože Hojs** s sodelavci. Generalni direktor SŽ **dr. Andro Ocvirk**, direktor za kadre in pravne zadeve SŽ **Brane Žerdoner** in **direktorji ravnenskih proizvodnih družb** so jim predstavili poslovanje v prvem polletju letošnjega leta.

Ker smo o polletnih rezultatih ravnenskih družb pisali že v prejšnji številki Fužinarja, prikaz pa sklepamo v tokratni, s tega sestanka povzemamo le glavne poudarke iz razmišljanja naših gostov.

Urednica

DR. ANDRO OCVIRK: ODSTOPANJE OD SANACIJSKIH NAČRTOV

Sanacijski načrt metalurškega dela SŽ v prvem polletju ni izpolnjen - doseženo je le 77 odst. predvidene realizacije. Kje so vzroki? Dejstvo je, da vse od leta 1988 ni bilo investicij v tej panogi, hkrati pa se je zelo spremenila tudi tržna situacija v Evropi. Na trgu so se z nizkimi cenami pojavili proizvajalci iz Vzhodne Evrope; uspešnemu kosanju s to konkurenco bo treba prilagoditi tudi sanacijski program. Do težav je prišlo tudi na obeh naših največjih trgih - v Nemčiji še vedno vlada kriza, Italija pa je doživela devalvacijo lire.

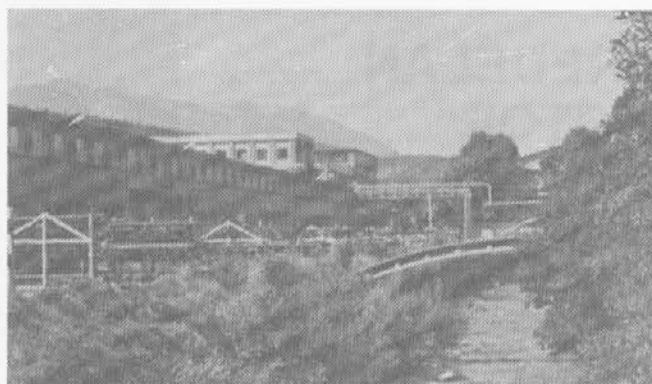
Izguba, ki jo izkazuje metalurgija, že presega polovico celoletne lanske. Najmanjša je pravzaprav še na Ravnah.

Od programov sanacije smo izpeljali reorganizacijo (organizacija koncerna po dejavnostih: metalurgija, livarstvo in strojno-predelovalna industrija) ter dezinvestiranje (za 220000 ton zmogljivosti).

Kažejo se napake iz preteklosti, ko smo največ vlagali v jeklarstvo, premalo pa v predelavo.

S kadri, ki jih imamo, je treba povsod podvojiti ali potrojiti proizvodnjo.

Za prodajo izdelkov bo treba vzpostaviti zunanjetrgovinsko mrežo, saj prodaja prek posrednikov za podjetja ni ugodna.

Medtem ko je poročilo o poslovanju za 1. četrtletje obravnaval le odbor za gospodarstvo, pa bo polletno poročilo in ustreznost sanacijskega programa pretresal državni zbor.

Časa za premišljevanje, kaj ukreniti s SŽ, ni več veliko. Karkoli bomo storili, bo to povzročilo določene družbene stroške. Škoda pa nastaja že sedaj.

Jasno se kaže dve usmeritvi: Kar ni neposredno povezano z metalurgijo in ugodno posluje na trgu, se naj v čim večji meri osamosvoji (kadrovske, finančno in organizacijsko) ter se čim prej vključi v proces privatizacije. Kot nerealna se je pokazala ideja o privatizaciji SŽ kot celote; leta se mora začeti v njenih posameznih, boljših delih, z izkupičkom pa pomagati drugim podjetjem, ki so v težavah. Po privatizaciji bo treba tudi doreči, katere funkcije bo opravljal koncern - nisem namreč povsem prepričan, da je sedaj odnos med njim in podjetji jase. Proces privatizacije že zamuja, lahko bi že storili kakšen korak naprej od koncepta.

Drugič, jasno je, da so proizvodne zmogljivosti metalurgije za Slovenijo prevelike. Virov za pokrivanje izgube ni videti. Parlament se bo o strukturi slovenskega gospodarstva pač moral opredeliti.

Sam zagovarjam ekonomske rešitve in nisem za naslanjanje na državo.

MAG. HERMAN RIGELNIK: ZGRADITI ZUNANJETRGOVINSKO MREŽO

V družbah se že kažejo pozitivni učinki razklenjanja togih podjetniških spon. Vprašanje pa je, ali so se družbe tudi že funkcionalno zaokrožile.

Ključno je izgrajevanje zunanjetrgovinske mreže, ki bi skrbela za prodajo na tujih trgih. Agresivno trženje pa je še vedno ključ do uspeha.

Na področju privatizacije in dezinvestiranja je bilo še premalo storjeno.

Določanje trajnih presežkov delavcev je potekalo brez političnih zapletov, zato pohvala; res pa je tudi, da je odšlo (v pokoj) mnogo ljudi s pragmatičnim znanjem, v dolini pa je problem brezposelnosti vedno večji, zato je treba podpreti podjetništvo.

DR. MAKS TAJNIKAR: PROCES PRIVATIZACIJE ŽE ZAMUJA

Današnji sestanek je namenjen zbiranju informacij o položaju v železarskih družbah. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti in vlada bosta morala namreč v kratkem republiškem parlamentu poročati o poteku sanacije v SŽ.

DR. IVO BANIČ: PRIZNANJE ZA TRUD

Železarne so za dosego dosedanjih rezultatov vložile veliko napora. Številke pa so realnost.

Poslance državnega zbora bodo morale sedaj prepričati še, da bodo podprli financiranje investicij.

V KOVAČNICI KUJEJO TUDI SPECIALNO ZLITINO

Železarna Ravne je že lani sklenila pogodbo o dolgoročnem sodelovanju z nemško firmo VDM-Krupp. V okviru tega sodelovanja sedanji obrati Metala obdelujejo specialne nikljeve zlitine.

Po dogovoru naj bi v prvi fazi vložek, ki ga pripelje naročnik, na EPŽ pretalili, v Kovačnici pa po njegovi tehnologiji skovali in v Valjarni zvaljali do različnih dimenzij in oblik. Dolgoročno pa naj bi se odprlo delo tudi za specialno jeklaro, kjer so doslej za to firmo izdelali že okoli 20 ton specialnih zlitin.

Kakor je povedal dipl. inž. Andrej Gradišnik, ki je doslej vodil delo za VDM-Krupp v Kovačnici, pri kovanju tega materiala ni bilo posebnih težav, saj je treba samo dosledno upoštevati tehnologijo, ki jo predpiše naročnik. V prvem obdobju je bil pri delu navzoč njegov predstavnik, tako da so v Kovačnici izoblikovali dosleden nadzor in način vodenja te proizvodnje (meritve, vsako dejanje v delovnem procesu mora biti zapisano). Ko je sistem vzpostavljen - ker je vse zapisano, je možno dosegati ponovljivost postopka in s tem kvalitete izdelave - lahko delo vodijo tudi sami, avgusta je to nalogo prevzel dipl. inž. Milan Gradišnik.

Težave, ki se pojavljajo pri tem delu, so bolj tehnološke in organizacijske narave. Zlitina se po svojih lastnostih razlikuje od jekel, tehnološka obdelava je drugačna, zato jo je težko vključiti v normalni delovni proces, povzročča pa tudi večje obremenitve agregatov (višje temperature peči) in večjo obrabo orodij. Na stiskalnici so problem že rešili z izdelavo vložkov iz zlitine, obstojne pri visoki temperaturi, na kovaškem stroju pa so potrebna še pogosta popravila. Zaradi visokih temperatur in dolgih časov žarjenja so problemi tudi v postopku žarjenja teh zlitin.

Vendar naročnik težave razume in povečane stroške upošteva, zato je to delo dobro plačano in v razmerah, ko primanjkuje naročil, tudi zelo dobrodošlo. Čeprav pri tem naš razvojni oddelek ne sodeluje, pa je tudi res, da bomo na ta način osvojili (tujo) tehnologijo obdelave zlitin. Ugodno je tudi to, da Metalu ni treba skrbeti za nabavo materiala, niti nima opravka z izmečkom, ki je - ker se predpisana tehnologija v celoti upošteva - stvar naročnika samega.

Dolgoročno pa je seveda bolj zaželeno delo, ki temelji na lastnem razvoju in omogoča razvoj lastnih proizvodnih programov.

Mojca Potočnik

4-tonski ingot iz specialne zlitine

V NOŽIH SO OBNOVILI KALILNO PEČ IN KALILNI STROJ

Leta 1973 so v kalilnico Industrijskih nožev namestili naprave za toplotno obdelavo jekla compound. Z razvojem in razširitvijo proizvodnje nožev je postala oprema neprimerna in nezadostna oziroma preveč enostranska.

Z manjšimi posegi so nekatere agregate že prilagodili potrebam proizvodnje, zaradi vse zahtevnejše proizvodnje pa je, kot je povedal inž. Roman Pori, postala posodobitev toplotne obdelave v Nožih že nujna. "Postopoma poskušamo dotrajane vitalne dele zamenjati s sodobnimi termoregulacijskimi in krmilnimi sistemi. Prav tako klasično obzidavo peč zamenjujemo s sodobno, lahko obzidavo, ki omogoča velike prihranke energije in majhne toplotne izgube."

V času letošnjega letnega dopusta so se v Nožih lotili rekonstrukcije Ebnerjeve kalilne peč L 8000, ki je osnovna peč za toplotno obdelavo vseh vrst nožev, dolgih od 1500 mm do 5000 mm. Za Nože je življenjskega pomena, bila pa je dotrajana do te mere, da je bila

proizvodnja v nji nezanesljiva in bistveno zmanjšana, imeli pa so velike stroške s popravili, termoregulacija ni bila dovolj točna, temperatura v peči ni bila enakomerna.

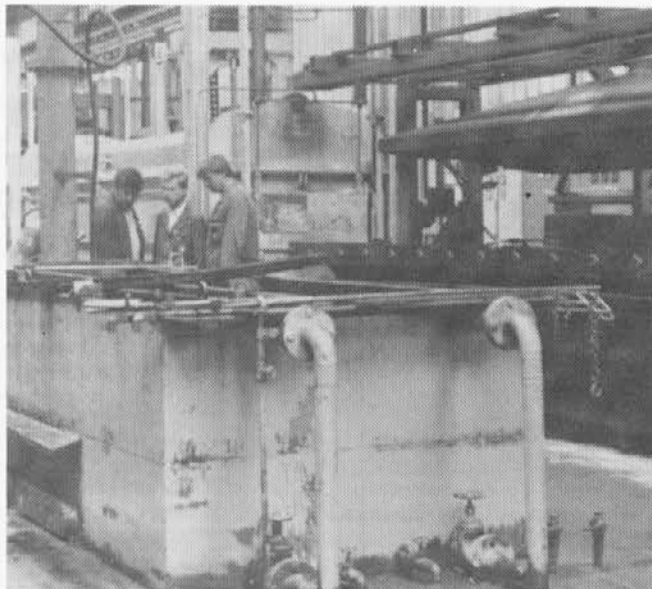
Z rekonstrukcijo peč, ki so jo delavci VIP v sodelovanju s skupino za termoregulacijo iz Metala opravili od 19. julija do 15. avgusta, so odpravili vse našete pomanj-

kljivosti.

Na podlagi izračunov lastnih strokovnjakov so delavci ETS vgradili nove grelne in termoregulacijske elemente ter spremenili kontaktorski način krmiljenja na tiristorski način, kar so naredili tokrat prvič brez pomoči tuje firme. Poseben podvig je uspel industrijskim zidarjem, ki so - prav tako na podlagi lastnih izračunov - preuredili obzidavo od klasične na lahko. Težave, ki so nastale, ker investitor ni poskrbel za pravočasen uvoz materiala, so premostili z lastno iznajdljivostjo in inovativnostjo.

Pri kalilnem stroju KVETE so strokovnjaki ETS in SGV prilagodili električno krmiljenje in hidravlični sistem tehnološkim zahtevam toplotne obdelave nožev.

Kot je povedal vodja toplotne obdelave Nožev inž. Roman Pori, sta obnovljena peč in kalilni stroj ob zagonu dobro delovala, zato je izrekel zahvalo vsem, ki so pri rekonstrukciji sodelovali.

ZAKON

O GOSPODARSKIH DRUŽBAH

Zakon o gospodarskih družbah je začel veljati 10. julija letos. Ureja področje gospodarskega statusnega prava, ki je bilo doslej urejeno z Zakonom o podjetjih. Novi Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD) je precej bolj obsežen, saj ima kar 597 členov, in je strokovno zahtevnejši od prejšnjega zakona. ZGD je namenjen uporabi v čistih lastninskih razmerah, torej za družbe, v katerih je lastninsko vprašanje rešeno.

Namen zakona je predpisovati le najnujnejša pravila, ki jih morajo spoštovati podjetniki in drugi, ki vstopajo v pravni promet. Za razmerja znotraj družb velja, da jih družbeniki urejajo pretežno samostojno. Kogentne določbe so predvsem tiste, ki se nanašajo na razmerja družbe navzven, in sicer zaradi varnosti pravnega prometa.

Zakon je vsebinsko razdeljen na dva dela. V prvem delu (splošni del) so pravila, ki veljajo za vse družbe (dejavnost, firma, sedež, zastopanje, poslovna tajnost, prepoved konkurence, sodni register, poslovne knjige in letno poročilo). Uveljavljeno je načelo o numerus clausus organizacijskih oblik. Vse družbe, z izjemo tihe družbe, so pravne osebe. ZGD vnaša pomembno izjemo od pravila, da družbeniki pri kapitalskih družbah praviloma ne odgovarjajo za obveznosti družbe. Gre za institut "spregled pravne osebnosti", ko tudi družbeniki odgovarjajo za obveznosti družbe, in sicer v primerih zlorabe družbe kot pravne osebe. Ta člen naj bi se uporabljal restriktivno v izjemnih primerih. Iz tega dela je treba poudariti ureditev samostojnega podjetnika posameznika, ki je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost.

TIPI GOSPODARSKIH DRUŽB

V drugem delu zakona so opredeljeni posamezni tipi gospodarskih družb, ki se med seboj pomembno razlikujejo, povezane družbe, gospodarsko interesno združenje, način spojitve, pripojitev ter preoblikovanje družb ter režim tujih podjetij v Sloveniji. Gospodarske družbe se lahko organizirajo kot:

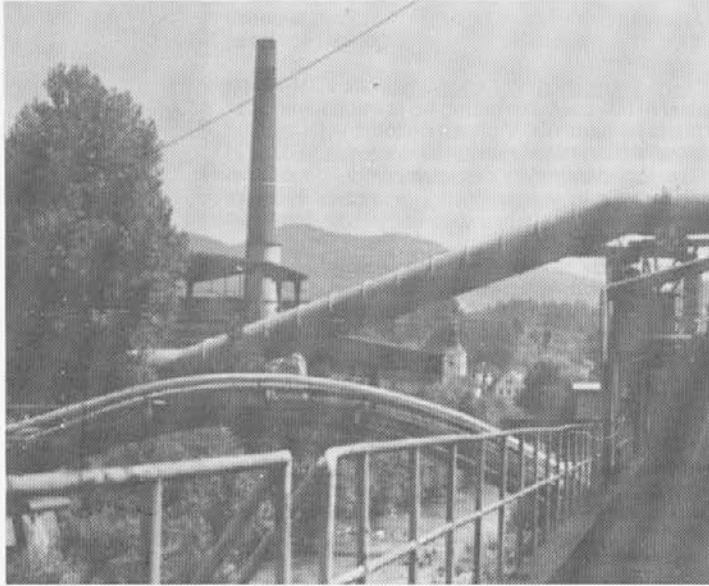
- **osebne družbe:** javna trgovinska družba (družba z neomejeno odgovornostjo), komanditna družba in tiha družba
- **kapitalske družbe:** družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba in komanditna delniška družba.

Med osebnimi družbami pomeni novost ureditev **tihe družbe**, ki nima lastnosti pravne osebe. V pravnem smislu tiha družba obstaja, če je med glavnim družbenikom in nekom drugim (tihim družbenikom) sklenjena pogodba, po kateri je tih družbenik udeležen v trgovski dejavnosti s premoženjskim vložkom, ki v celoti preide v premoženje glavnega družbenika. Le-ta tudi vodi poslovanje, tih družbenik pa je

udeležen pri ustvarjenem dobičku. Tih družbenik ne nastopa navzven, zato ni vpisan v sodni register. Navzven nastopa le glavni družbenik, ki je nosilec pravic in obveznosti.

Pri **družbi z neomejeno odgovornostjo** (prej: javna trgovinska družba) družbeniki odgovarjajo za obveznosti družbe subsidiarno in ne več solidarno. Za ustanovitev te družbe zakon ne predpisuje višine minimalnega osnovnega kapitala.

Največ določb je seveda namenjenih najpomembnejši izmed kapitalskih družb, to je delniški družbi. **Delniška družba** odgovarja za svoje obveznosti upnikom samo s svojim premoženjem, delničarji pa za obveznosti družbe do upnikov ne odgovarjajo. ZGD obsega tudi določbe o delnicah, načinih ustanovitve, organih delniške družbe, spremembah statuta in o povečanju oz. zmanjšanju kapitala, ničnosti in izpodbojnosti sklepov skupščine. Določena sta tudi minimalni kapital za ustanovitev družbe, ki znaša 3.000.000 tolarjev, ter najnižja vrednost posamezne delnice (1.000 SIT). Organi delniške družbe so uprava, nadzorni svet in skupščina. Pristojnosti poslovnih organov po Zakonu o podjetjih so primerljive s pristojnostmi uprave, pristojnostmi upravnega odbora po ZP pa bolj s pristojnostmi nadzornega sveta po ZGD. Uprava je organ delniške družbe, ki vodi družbo. Lahko je individualni ali kolegijski organ, pri čemer je obveznost, da je vsaj en član uprave državljan Republike Slovenije. Uprava vodi delniško družbo samostojno in na lastno odgovornost,

zastopa in predstavlja družbo. Imenuje jo nadzorni svet, ki je obvezen za družbe večjega pomena in obsega. Nadzorni svet predvsem nadzoruje vodenje poslov družbe, ni pa pristojen za sprejemanje odločitev. Delničarji uresničujejo svoje pravice v zadevah družbe praviloma na skupščini. Načeloma skupščina ne more odločati o vprašanih vodenja družbe, kar je v pristojnosti uprave. Izjeme so v primerih, če to zahteva sama uprava, ali v delniških družbah, kjer ni nadzornega sveta.

Družba z omejeno odgovornostjo je družba, kjer osnovno glavnico sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Za svoje obveznosti odgovarja neomejeno, družbeniki pa sploh ne odgovarjajo za družbine obveznosti nasproti tretjim osebam. Samo izjemoma lahko družbeniki odgovarjajo, in sicer v primeru spregleda pravne osebnosti. V primerjavi z delniško družbo je ta družba enostavnejša po notranji strukturi, velja pa tudi večja svoboda pri urejanju notranjih odnosov.

Osnovni kapital je bistveno višji kot po dosednji ureditvi, in sicer znaša 1.500.000 SIT, vsak osnovni vložek pa znaša najmanj 10.000 SIT. Najmanj 1/3 osnovnega kapitala mora biti zagotovljena v denarju.

Organa upravljanja sta skupščina in direktor (poslovodja), nadzorni svet ni obvezen. Poslovodja - direktor vodi posle družbe na lastno odgovornost in družbo tudi zastopa.

ČASOVNE DOLOČBE

V prehodnih in končnih določbah zakona je določeno, da morajo vse kapitalske in druge gospodarske družbe uskladiti svoje ustanovitvene in druge akte z določbami ZGD najkasneje do **31. 5. 1994** in v nadaljnjih 90-ih dneh izvoliti oz. imenovati organe družbe oz. se v istem roku preoblikovati v družbo, za katero izpolnjujejo pogoje. V nasprotnem primeru bo sodišče po uradni dolžnosti (seveda na račun družbe) le-to likvidiralo in izbrisalo iz registra.

Za kapitalske družbe v zasebni lastni je določeno, da bodo odgovarjale za obveznosti do upnikov kot družbeniki v družbi z neomejeno odgovornostjo oz. kot podjetniki, če se do konca maja prihodnje leto ne bodo uskladile z določbami ZGD.

POOSTREN NADZOR BOLNIŠKEGA STALEŽA

KO PRIDE KONTROLORKA

Biro za varstvo delavcev od junija opravlja poostreno kontrolo bolniškega reda. Povod zanjo so bile pogoste zlorabe bolniškega dopusta (zaposleni so "vzel" bolniško zlasti v času sezonskih del, v proizvodnji pa je nato primanjkovalo delavcev), zato je bilo treba vzpostaviti red, pomemben nenazadnje tudi zaradi stroškov (mesečni znesek nadomestil plače za čas bolniškega staleža je 3 milijone tolarjev).

Bolniški red, ki se ga morajo držati delavci, zaposleni v družbah nekdanje Železarne Ravne, smo objavili v junijskem Fužinarju in Novicah. Kot sta povedala sogovornika, **vodja Biroja za varstvo delavcev dipl. inž. Mirko Vošner in kontrolorka bolniškega reda socialna delavka Ingrid Kamnik**, so naši delavci in delavke z njim dobro seznanjeni. Še več informacij pa bodo v kratkem prinesla pisna navodila direktorjev posameznih družb o t.i. notranjem redu v podjetju.

KONTROLA BOLNIŠKE NEKDAJ

Kontrola delavcev, ki so v bolniški, seveda ni nova stvar in tudi ne naša posebnost (neka avstrijska zavarovalnica ima npr. za nadzor 230.000 zavarovancev zaposlenih kar 27 kontrolorjev!). V preteklosti je posegala predvsem v medicinske vidike (vzroki za odsotnost, ustreznost in uspešnost zdravniške terapije ipd.), sedaj pa prepušča zdravljenje stroki in se osredotoča le na preverjanje, ali zaposleni, ki so v bolniškem staležu, predpisana pravila upoštevajo. Nekdaj so kontrolo predlagali sami zdravniki; tudi sedanji ureditvi so se prilagodili in sprejeli nove obveznosti (npr. pacientom izdajajo obrazce za dovoljene izhode oziroma nanje navedejo omejitve).

IN DANES

Bolniški red je jasen: Delavec mora biti doma. Izhode lahko izjemoma dovoli le osebni zdravnik. Prepovedano je opravljanje kakršnihkoli fizičnih del, ki bi

lahko podaljšala zdravljenje. Kršitelje čaka disciplinski postopek zaradi neupoštevanja pravic in dolžnosti iz delovnih razmerij.

Kontrolo opravlja sodelavka Biroja za varstvo delavcev, ki ima jasno definirano nalogo in obseg dela ter ji je omogočena mobilnost (avtomobil).

PRVE IZKUŠNJE

Vsak dan je zaradi boleznih odsotnih okrog 250 zaposlenih (številka je v poletnih mesecih zaradi dopustov nekoliko nižja).

Kontrolorka mesečno obišče 60 bolnikov. Koga bo kontrolirala, se največkrat odloči sama (ko analizira bolniški stalež), sledijo pobude obratov (največ iz Nožev in Metala - Valjarme) in opozorila zdravnikov.

Za začetno obdobje lahko rečemo, da je prevladovala predvsem kontrola daljšega staleža, vendar je bilo treba narediti posnetek stanja in ugotoviti, kdaj lahko podjetje pričakuje vrnitev delavca na delo. Problematična pa je zlasti krajša in bolj pogosta bolniška, ki jo bodo odslej intenzivno nadzorovali. Začudenje bolnikov, češ, zakaj ste prišli, ko pa sem šele dva dneva doma, je odveč.

Prve ugotovitve kontrolorke so optimistične. Ljudje se v glavnem držijo bolniškega reda. V tem času je bilo le nekaj kršitev, podjetje pa se bo na osnovi poročila odločilo, ali bo sprožilo disciplinski postopek. Ob tem naj opozorimo tudi na dolžnost zaposlenih, da v kadrovske službe sporočijo spremembo bivališča, saj kontrolorka ugotavlja, da nekateri

na to enostavno "pozabijo".

Sistema kontrole ne bomo podrobneje razlagali, saj človeška iznajdljivost ne pozna meja. Kontrolo torej lahko pričakujete kadarkoli in tudi večkrat. Vendar brez neutemeljenega strahu: Če vas bo kontrolorka obiskala, pa ne boste doma, vam bo pustila sporočilo, da boste lahko pojasnili vzrok vaše odsotnosti. Od tega bo odvisno tudi njeno nadaljnje ukrepanje.

STORITVE TUDI ZA DRUGA PODJETJA?

Kljub (ali pa prav zato) ugodnim rezultatom kontrole bolniškega staleža bodo v Biroju še naprej opravljali to nalogo, ki je, kot pravi Ingrid Kamnik, sicer kdaj pa kdaj neprijetna, zaradi iskanja bolnikov po terenu tudi zapletena, vendar pa zanimiva. Zanj se zanimajo tudi podjetja izven sistema Železarne Ravne, zato jim dela gotovo ne bo zmanjkalo.

A.Č.

FOTOBODICA

Kako priti živ in zdrav skozi križišče pri upravi? se vsak dan sprašujejo zaposleni v družbah nekdanje Železarne Ravne (in vsi ostali udeleženci v prometu), ki prihajajo in odhajajo z dela pri zgornjih vratarjih.

Semaforji v tem križišču namreč že nekaj mesecev ne delajo - vse od takrat, ko je nekdo trčil v enega izmed semaforjev za pešce (na sliki) in ga onesposobil.

Na vprašanje Zakaj tako? in Kako dolgo še? smo uspeli izvedeti le, da so semaforji last nekdanje Železarne Ravne - kdo pa je njihov lastnik zdaj, ko Železarne Ravne ni več, ni znano. Vzdrževalci, ki so popravljali semaforje, so pripravljene posredovati tudi zdaj - vendar le, če dobijo naročilo in s tem zagotovilo, da bo opravljeno delo tudi nekdo plačal.

Ukrepati je poskušal tudi Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri SO Ravne, vendar brez uspeha - bodo pa poskušali še naprej, je zatrdil njegov predsednik, saj je treba zadevo čimprej urediti.

Kjer ni lastnika, tudi ni plačnika, zato ostaja stanje, vsaj zaenkrat, še naprej nespremenjeno. Mi pa se sprašujemo, ali spet tako dolgo, dokler komu, kljub vsakdanji vaji, ne bo uspelo priti skozi križišče?!

I.N., foto: M. P.

CIGARETA

NASLADA ALI ZLO

Kljub dolgoletnim prizadevanjem, da bi vsaj omejili, če že ne odpravili kajenje, le-to ogroža vse več ljudi. Še posebej nas mora skrbeti kajenje otrok in mladine, ki si že v odrasčanju usodno kvarijo svoje zdravje.

Znanstvenih dokazov o usodni škodljivosti kajenja ne more več nihče ovreči. Ti nam dokazujejo škodljivost tako za kadilce kot tudi za tiste, ki jih le-ti ogrožajo.

Zakaj tolikšna škodljivost?

V tobakovem dimu je več kot tisoč kemičnih spojin v plinastem ali tekočem stanju ali pa v obliki mikroskopsko majhnih fizikalnih delcev. Najpomembnejši med temi spojinami je

najhitreje dospe v možgane - nikotin človeka zasvaja. Dokaz, da nikotin zasvaja, je tudi pojav abstinencijskih znakov ob opustitvi kajenja.

Kakšen je vpliv kajenja na človeški organizem?

Neposrednemu učinku tobakovega dima so izpostavljena dihalna pota in pljuča sama. Tobakov katran se nalaga na sluznico dihalnih poti. Sluznica se brani s povečanim izločanjem sluzi, zato mora kadilec kašljati in tako s kašljem izpraznjevati s katranom pomešano sluz.

Pogosti posledici učinkovanja

avtonomni živčni sistem (pri kadilcu zbuja občutek užitka), škodljivo vpliva na obtočila, se razgradi predvsem v jetrih, se deloma nespremenjen izloča skozi ledvice, z drugimi snovmi draži sluznico želodca in črevesja, hromi funkcijo spolnih žlez.

duje zlasti astmatikom in drugim občutljivim osebam. Posebno ogroženi pa so srčni bolniki. Zaščita nekadilca v prenapoljenih, slabo zračenih pisarniških prostorih, v javnih prometnih sredstvih, v zdravstvenih domovih in bolnišnicah ima zato prednost pred potrebami kadilcev.

Opisani vplivi tobakovega dima na posamezne organe v večji ali manjši meri ogrožajo in najedajo zdravje kadilcev cigaret. Najrazličnejše bolezenske znake, ki se pojavljajo pri kadilcih, bi lahko zajeli v eno samo oznako "bolezen kadilcev". Pri enem kadilcu se le-ta manifestira s prizadetostjo pljuč, pri drugem morda z okvarjenim srcem, pri lažjih kadilcih pretežno samo s kataralnimi poškodbami, pri strastnih kadilcih pa celo z razvojem raka. Kajenje tobaka torej ni samo naslada, temveč tudi zlo, ki ogroža zdravje in življenje kadilcev!

DAN, KO NEHATE KADITI

1. Odvrzite vse cigarete in vžigalice! Skrijte vžigalnice in pepelnike!
2. Obiščite zobozdravnika! Naj vam očisti zobe in tako odstrani tobačni vonj in z njim željo po njem. Opazili boste, kako so vaši zobje lepi, in potrudite se, da take obdržite.
3. Sestavite spisek stvari, ki jih želite kupiti zase ali za koga drugega. Občasno izračunajte, koliko stanejo cigarete, in ta denar dajte na stran, da boste kupili darove.
4. Potrudite se, da boste na dan, ko ste se odločili, da boste nehali kaditi, zelo zaposleni: odidite v kino, telovadite, odpravite se na dolge sprehode, kolesarite, posvetite se svojemu konjičku.
5. Proslavite ta dan tako, da samega sebe razveselite!
(Večer, 15.6.1993)

Zakaj je posebej škodljivo kajenje med nosečnostjo?

Takrat kadita vselej dva. Količina ogljikovega monoksida v plodovi krvi je mnogo večja kakor v krvi nosečnice - kadilke. Posledice kajenja se kažejo v plodovi rasti in novorojenčkovi porodni teži. Obstajajo pa tudi dokazi, da so otroci mater, ki so med nosečnostjo kadile, do starosti 7 let še vedno slabše razviti od svojih vrstnikov.

Kadilci so tudi neznozna nadloga za nekadilce.

Prav gotovo se mnogi nekadilci zaradi izpostavljanja tobakovemu dimu čutijo ovirane v svojem ugodju. Poleg neprijetnosti, kot so glavobol, ščemenje v očeh in slabosti, lahko pri nekadilcu oslabi tudi psihomotorna dejavnost (npr. pri šofiranju, če v avtomobilu sopotniki kadijo).

Prisliženost k sokajenju ško-

Zamislite se nad vsem tem!

**Kako se rešiš kajenja?
Tako, da ne preišljuješ in ne odlašiš, ampak skleneš: STOP!**

Zdravstveno varstvo

živčni strup NIKOTIN, ob njem pa še mnogo drugih, ki na laboratorijskih živalih povzročajo raka: svinčena kislina, katran, aldehidi, ogljikov monoksid, amoniak... Škodljivost nikotina lahko primerjamo z učinki cianida (nikotin uporabljajo kot poljedelski insekticid, v veterinarstvu pa kot parazitocidna sredstva, ki uničujejo parazite).

Zakaj ljudje vdihavajo dim tlečih posušenih tobačnih listov?

Del odgovora je: z vdihavanjem tobakovega dima nikotin

tobakovega katrana na dihalna pota in pljuča sta kronični faringitis (vnetje žrela) in bronhitis (vnetje bronhijev). Celice bronhijev pa lahko pod vplivom kancerogenih snovi izgube prvotne genetične lastnosti in se preoblikujejo v rakave.

Devetdeset odstotkov vseh primerov pljučnega raka prizadene kadilce cigaret! Nikotin v tobakovem dimu je glavni vzrok srčnega infarkta. Povzročajo zadebelitev sten srčnih venčnih žil in ko se le-ta zamašijo, nastopi srčni infarkt.

Zožen premer srčnih žil zmanjšuje dovajanje kisika srčni mišici, kar povzroči angino pectoris.

Drugi učinki tobakovega dima na človekov organizem:

- tobakov katran draži sluznico dihal
- nikotin: slabi vid, vpliva na

KULTURA

KAKO OBHAJAMO STOLETnico

V torek, 10. avgusta, je minilo sto let od rojstva največjega koroškega pisatelja Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca.

Korošci smo bolj ko ne nerodni, ko je treba komu dati priznanje ali ga počastiti. Tako je tudi stoletnica rojstva našega pisatelja šla skoraj neopazno mimo nas. Položili so mu venec na grob, poštarji pa so izdali kuverto in razglednico z Repnikovim motivom iz Solzic in s priložnostnim žigom; na njem je datum stoletnice rojstva in napis Kotlje.

To je vse. Ob stoti obletnici rojstva ni bilo nobene proslave, nobenega literarnega večera, nobene kulturne prireditve. Zapisi v časnikih so bili redki, televizija je pripravila spominsko oddajo "dan potem". Zaradi tega nikogar ne boli glava. Opravičujemo se s tem, da smo našemu Prežihu posvetili vse leto in da se bo večina pomembnih dogodkov - slovenska proslava, znanstveno srečanje prežihoslovcev, gledališka

upodobitev Prežihovih del - zvrstila šele jeseni.

Ce pa mi vsak zase posvečujemo Prežihovo leto s tem, da kdaj pa kdaj vzamemo v roke katero njegovih knjig, ki so že postale del slovenske narodne zakladnice, potem to počnemo na najbolj pravi način, tako, kot bi bil vesel vsak besedni ustvarjalec. Toda, ali si res kdaj vzamemo čas za tako branje?!

GOSPOJNIČNI KONCERT NA PREVALJAH

V nedeljo, 15. avgusta, je bil v prevajlski cerkvi koncert z naslovom Ave Marija. Nastopili so domači mladinski in mešani pevski zbor, ki ju vodita Marjan Berložnik in Jožko Kert, tenorist Marjan Trček in organist prof. Primož Ramovš.

Zbora sta ob orgelski spremljavi Marka Motnika zapela več ljudskih in umetnih pesmi, Trček pa je ob spremljavi prof. Ramovša pel

naslednje skladbe: C. Francka Panis Angelicus, A. Stradella Cerkveno arijo ter Cherubinjevo, Gounodovo in Schubertovo Ave Marijo. Glasbeni večer je končal prof. Ramovš z orgelskimi improvizacijami na temo Salve Regina.

Kakor vse dosedanje prireditve v tem svetišču, je tudi gospojnični koncert nudil poslušalcem veliko umetniškega užitka.

RAZSTAVA V GALERIJ GRAD

Od 19. do 29. avgusta je bila v ravenski Galeriji Grad

Mojca Potočnik

NOVE KNJIGE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Aristoteles: O duši. - Ljubljana, 1993
 Bavdek, S.V.: V vrtincu mata - motivi in primeri. Cerklje, 1993
 Berling, K.: Das Meissner Porzellan und seine Geschichte. - Leipzig, 1993
 Bobovnik, B.: Radeljski park z grajsko pristavo in samostanom. - Radlje, 1993
 CADdy ET2: osnovni sistem. - Kamnik, 1993
 CADdy T1: elektrotehnika. - Kamnik, 1993
 Čačinovič, R.: Med dvema cerkvama. - Ljubljana, 1993
 Ekološke sondaže - iz raziskav slovenskega javnega mnenja. - Ljubljana, 1993
 Fenwick, E.: Nega matere in otroka. - Ljubljana, 1993
 Grica, V.: Jurkovič, I. - Bratina, S.: Microsoft Windows 3.1. - 2. dop. izdaja. - Ljubljana, 1992
 Heidegger, M.: Kantova teza o biti. - Maribor, 1993
 Hellyer, A.: Plezalke in stenske rastline. - Ljubljana, 1993
 Hillier, M.-Ward, M. - Soban, D.: Vrt v malem. - Ljubljana, 1993
 Izobraževanje brezposelnih: zbornik. - Ljubljana, 1993
 Joyce, D.: Okrasne trajnice. - Ljubljana, 1993
 Kafol, L.: Učinkovito vodenje sestankov. - Ljubljana, 1993
 Keen, M.: Srednjeveška Evropa. - Ljubljana, 1993
 Kerin, D. - Avsenak, V. - Grauf, S.: Vse o zelenjavi. - Maribor, 1993
 Korošec, B.: Gozdovi Slovenije skozi čas. - Ljubljana, 1993
 Košiček, M.: Zakon na razpotju. - Ljubljana, 1993
 Kovačič-Peršin, P.: Zaveza slovenstvu. - Ljubljana, 1993
 Lačen, M.: Bivalna skupnost. - Ljubljana, 1993
 Lash, S.: Sociologija postmodernizma. - Ljubljana, 1993
 MacLaine, S.: Potovanje vase. - Nova Gorica, 1993
 McGirk, T.: Gala: Daljeva pregrešna muza. - Ljubljana, 1993
 Milenkovič, V.: Poslovati z Avstrijo. - Ljubljana, 1993
 Musek, J.: Osebnost pod drobnogledom. - Maribor, 1993
 Omerza, A.: Podjetniško znanje za prevajalce. - Ljubljana, 1993
 Pitz, I.: Čudoviti svet Julijskih Alp. - Ljubljana, 1993
 Plečnik, J.: Plečnikovi kelih. - Ljubljana, 1993
 Poniž, D.: Črtomirovo slovenstvo. - Ljubljana, 1993
 Pungartnik, D.: Delovna razmerja v obrti. - Slovenske Konjice, 1993
 Renčelj, S. - Plajner, M. - Bogataj, J.: Kruh na Slovenskem. - Ljubljana, 1993
 Righi, G.: Radi jemo. - Ljubljana, 1993
 Rozman, R.: Management. - Ljubljana, 1993
 Schreiber, H.: Die Deutschen und der Osten. - Muenchen, 1993
 Slovenia - a small country in the global economy. - Ljubljana, 1993
 Valenčič, V.: Osnove elektrotehnike II. - Ljubljana, 1993
 Virant, J.: Zanesljivost računalniških sistemov. - Ljubljana, 1993
 Wollstonecraft, M.: Zagovor pravic ženske. - Ljubljana, 1993
 Zakon o vladi Republike Slovenije. Poslovnik vlade Republike Slovenije. - Ljubljana, 1993
 Zupan, B.: Evropska skupnost na prehodu v evropsko unijo. - Ljubljana, 1993
 Zupančič, K.: Oris družinskega prava. - Ljubljana, 1993

Izbor: Darja Molnar

REKREACIJA IN ŠPORT

ATLETIKA Mladi atleti KAK Ravne so 31. julija nastopili na mitingu v avstrijskem Wolfsbergu. V pionirski konkurenci je Helena Krejan osvojila prvi mesti v teku na 100 in 200 m, Metoda Videtič pa je zmagala na 1500 m. Med

pionirji je bil Pavel Pori drugi v teku na 2000 m.

Naši atleti so sodelovali tudi na mitingu v Celovcu; bil je 14. avgusta. V teku na 400 m je bil Luka Leitinger v absolutni konkurenci drugi, Dani Ošep in Gorazd Podržavnik pa sta si pritekla 3. oz. 4. mesto na 3000 m. Dan pozneje je bil miting še v Velikovcu, kjer se je med pionirkami znova izkazala Krejanova s prvim mestom v teku na 200 m. Zelo dober je bil tudi nastop Marka Kobovca na 1000 m, kjer je med mlajšimi mladinci zmagal. Tretji mesti sta osvojili Videtičeva med pionirkami v teku na 1000 m in Leitingerjeva med mlajšimi mladinkami v teku na 200 m.

V avgustu so naši tekači rekreativci uspešno nastopali na številnih mednarodnih tekih onstran državne meje - v Avstriji. Omenimo le najvidnejše nastope: Ravenčan Drago Laznik je bil na uličnem teku v Sinči vasi tretji v absolutni uvrstitvi in drugi v svoji starostni skupini od 30 do 40 let. Oto Gumilar s Prevalj je bil drugi v kategoriji od 40 do 50 let, Vili Blatnik iz Mežice pa drugi v kategoriji nad 50 let. Zvečer istega dne je bil šesti mestni tek v Pliberku, kjer

so si od naših tekmovalcev prva mesta pritekli v svojih kategorijah: Tomaž Robač s Prevalj, Vili Blatnik iz Mežice in Štefan Robač z Raven. V Velikovcu, kjer so nastopili atleti in atletinje iz štirih držav, je Blatnikova iz Mežice v svoji starostni kategoriji zmagala, Vili Blatnik in Štefan Robač sta osvojila tretji mesti, Tomaž Robač pa je bil četrti. Na teku okoli Klopinskega jezera je nastopilo okoli 300 tekačev in tekačic iz šestih držav. Od naših se je najbolj izkazal Alojz Gologranc, ki je zmagal med tekači nad 60 let, Tomaž Robač pa je bil drugi med letniki od 30 do 40 let. Drugo mesto si je pritekla tudi Mežičanka Hedvika Blatnik v kategoriji nad 40 let.

TENIS V času Koroškega turističnega tedna je v Črni potekal teniški turnir, na katerem je nastopilo blizu 70 igralcev in igralk, pretežno iz klubov štajersko - koroške regije. Med igralci do 35 let je zmagal Miran Mlakar z Raven pred Alešem Pustoslemškom iz Mežice, med igralci nad 35 let pa je 1. mesto osvojil Ravenčan Brane Dervodel pred Maticem Tasičem s Prevalj. Pri ženskah

je zmagala Mežičanka Magdičeva, na 2. in 3. mesto pa sta se uvrstili Ravenčanki Alenka Šart in Tatjana Ažnik.

ODBOJKA Igor Filipančič, odbojkar Fužinarja, in Teo Torej, član Wolfsberga iz Avstrije, sta zmagala na letošnjem turnirju v odbojki na mivki, ki je bil ob Ivarčkem jezeru. Med sedmimi ekipami sta se na 2. mesto uvrstila Alojz Spanžel in Franjo Jež, tretja pa sta bila Jure Kokot in Aleš Legan.

KEGLJANJE Fužinarjevi kegljači so uspešno nastopali v letošnjem tekmovalstvu novoustanovljene "mini" avstrijsko - slovenske lige. Na štirih turnirjih, ki so bili v Mariboru, na Ravnah, v Brücku na Muri in v Leobnu, so prepričljivo zmagovali dvakratni državni prvaki, kegljači Konstruktorja iz Maribora. Ravenčani so osvojili 2. mesto, na tretjem in četrtem pa sta v končnem seštevku točk in podrtih kegljev pristali obe avstrijski ekipi. Na prvih dveh turnirjih se je od Fužinarjevih kegljačev zlasti odlikoval Silvo Belaj, ki je podrl 879 kegljev v Mariboru in 929 kegljev na Ravnah.

NOGOMET V slovenskih nogometnih ligah nastopa v letošnji sezoni kar 7 koroških moštev. Najviše, v II. državni ligi, igrajo drugo leto zapored nogometaši Korotana Suvela, ki so s prvenstvom pričeli 22. avgusta. Prevalčani so na začetku prvenstva sicer nekoliko razočarali svoje zveste gledalce, potem ko so doma osvojili le točko proti Beltransu iz Veržeja, toda njihovi cilji so jasni - uvrstitev na sredino lestvice. V prestopnem roku so se pri Korotanu Suvelu namreč močno okrepili z znanimi dobrimi nogometaši, kot so Samo Vidovič, Zoran Gluhovič in Mirko Češnjaj, zato upajo, da bodo načrt uresničili navkljub izjemno močni konkurenci v tej enotni II. ligi.

Med četrtoligaši, ki so prvenstvo pričeli 4. septembra, so kar tri koroška moštva: Peca

iz Črne, Akumulator iz Mežice in Radlje. Črnjani imajo med vsemi tremi ekipami največje ambicije, saj so se tako organizacijsko kot po igralski plati močno okrepili. V klub so prišli Vrabič, Ribaš in Muršič iz Korotana Suvela ter Tominc in Iršič iz Akumulatorja. Ekipo vodi tudi nov trener Blaž Jug.

V najnižji ligi, drugi mariborski podzvezi, znova igrajo nogometaši Fužinarja. Tako vodstvo kluba kot igralci sami so prizadevno zastavili svoje delo in načrtujejo uvrstitev na sam vrh prvenstvene lestvice.

Ivo Mlakar

ALPINISTIČNE NOVICE

V avgustu je Brane Vezonik spet dosegel pomemben uspeh s prvo ponovitvijo smeri Asterix. Ocenil jo je z IX, kar pomeni novo najtežjo smer v plezališču v Topli. Pomembna pa je tudi 700 m dolga prvenstvena smer v steni Velike babe v Savinjskih Alpah, ki so jo preplezali Stanko Mihev, Iztok Mihev in Franc Pušnik. Poimenovali so jo Amfiteater, ocenili pa z oceno V/IV/III.

V Triglavu sta Jernej Merc in Edi Motan preplezala Nemško smer (III/IV), Bojan Merc in Edi Krebs pa smer Skalaška z ladjo (IV/V+). Sašo Prosenjak je v Libojah ponovil smeri Kolomon (IX-), Narobe svet (VIII+) in Zlata streha (VIII+), v Ospu pa je splezal smer Yumbo (VII+). Zlato streho in Kolomona je ponovil tudi Dani Vezonik. Zala Zaže je v Mišni peči preplezala Pečenico in Pepel (obe VII), v Črnem Kalu pa Midnight moving in Lokomotivo (obe VII).

V Libojah so splezali naslednje smeri: Franjo Prepadnik: Pomaranča, Beli svod in 2. poč (vse VII), Ludvik Golob: Beli svod (VII, Zajeda (VII-) in Indijanka (VII-) in David Creslovnik: Zacopran buhtl in Bambus (obe VII+/VIII-).

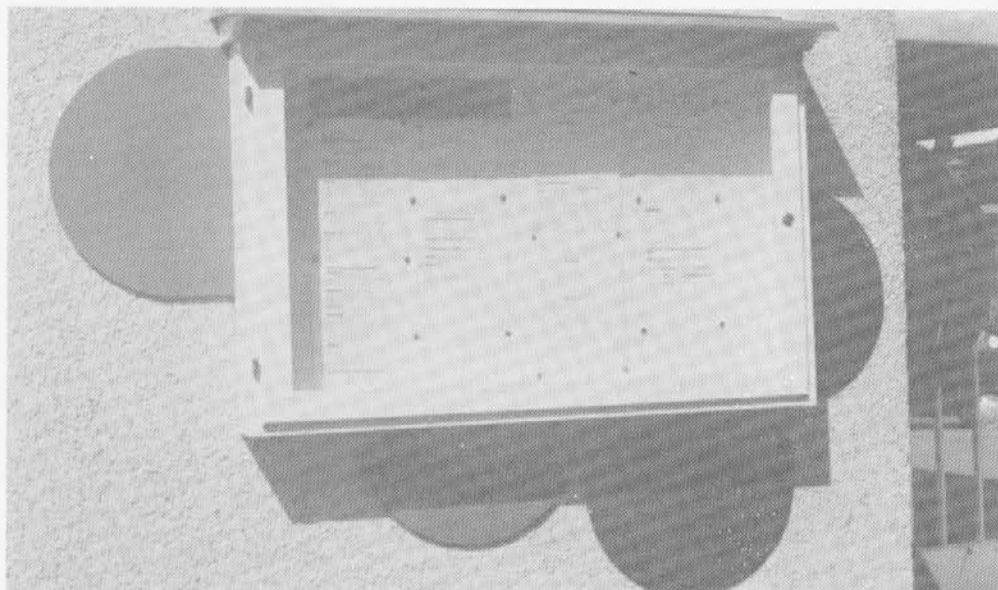
D.Č.

ZA BOLJŠE INFORMIRANJE

Odslej je za informiranje delavcev, razporejenih v Logistični center, bolje poskrbljeno. Na glavni vratarnici je omarica (po zamisli oblikovalke Lidije Fišer so jo izdelali naši mizarji iz SGV), kjer vodstvo LC objavlja različna obvestila.

(A.Č., foto: M.P.)

KADROVSKA GIBANJA

Do 20. avgusta je bilo v družbah in podjetjih, naslednicah Železarne Ravne, zaposlenih 4395 delavcev. Število se je od zadnjega poročanja zmanjšalo za 9 delavcev. Po posameznih družbah in podjetjih je bilo stanje naslednje:

METAL	1097
STO	541
STROJI	502
JEKLOLIVARNA	342
NOŽI	191
POSLOVNI SERVIS	153
VIP	345
ENERGETIKA	101
LOGISTIČNI CENTER	578
TRANSLOG	134
DE PROFUNDIS	97
ZAŠČITA	118

FLUKTUACIJA DELAVCEV

SKLENITVE DELOVNEGA RAZMERJA

Zaposlili smo 8 delavcev, od tega 4 pripravnike s poklicno

šolo, 4 fantje pa so se vrnili s služenja vojaškega roka.

PRENEHANJA DELOVNEGA RAZMERJA

Delovno razmerje je prenehalo 17 delavcem zaradi naslednjih razlogov:

- 9 delavcev je odšlo sporazumno z odpravnino (trajni presežki)
- 2 delavca sta odšla sporazumno brez odpravnine
- 4 delavci so bili invalidsko upokojeni
- 1 delavec je bil upokojen z dokupom let
- 1 delavka je prekinila pripravništvo

Kadri - OE Zaposlovanje

ZAHVALE

Ob smrti dragega moža, očeta
in dedija

JOŽETA IRŠIČA

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem.

Hvala dr. Danici Praper - Džordžević in patronažni sestri Berti za obiske na domu, zdravnikom in strežnemu osebju D oddelka bolnice Slovenj Gradec, g. župniku za opravljen pogrebni obred in Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev za odigrane žalostinke in Tišino.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoci žena in sinovi z družinami

Ob izgubi dragega moža, očeta
in dedija

IVANA POGOREVČNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih.

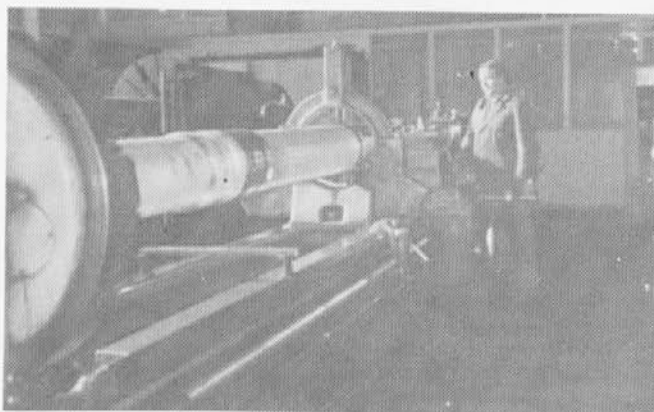
Žena Pavla in hčerki Ivica in Irena z družinama

Ob boleči izgubi sina in brata

JOŽETA ZAVRATNIKA

se zahvaljujemo vsem sosedom, še posebej gospe Krzrnarjevi in družini Siheri, doktor Janetovi, govorniku gospodu Vidovšku, pevcem, godbi na pihala Rudnika Mežica in vsem, ki so darovali cvetje in ga pospremili na zadnji poti.

Mati, brata in sestre z družinami

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa so to naslednje neposredno odvisne družbe Koncerna Slovenske železarnice: SZ - Metal Ravne, d.o.o., SZ - STO Ravne, d.o.o., SZ - Stroji Ravne, d.o.o., SZ - Jeklolivarna Ravne, d.o.o., SZ - Noži Ravne, d.o.o., SZ - Armature Muta, Ravne, d.o.o. in nekatere družbe spremljajočih dejavnosti: ŽR - VIP, d.o.o., Translog, d.d., TGP De Profundis, d.d., Zaščita, d.d. in Energetika Ravne, d.o.o.

Izdaja Poslovni servis, d.o.o. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marjan Gerdej, dr. Tone Pratnekar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, novinarka Irena Nagernik, tajnica Jelka Jamšek.

Izdela fotografij: Mira Čepin
Tel: 0602 21-131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarki 6304
Tisk: Grafika Prevalje

Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

PREBRALI SMO ZA VAS

BONTON NA DELOVNEM MESTU

Lepo vedenje - bonton je imelo in v marsičem ima še dandanašnji dvojno vlogo: gladi medsebojne odnose v družbi in je sredstvo pritiska.

Posel in lepo vedenje sta si v svaštvu. Ali se medsebojno podpirata ali pa ob preziranju poslovnega bontona tudi kupčije ne cvetijo.

In kot se pri poslu najbolje obnesejo pošteno ravnanje, spoštovanje dogovorjenega, popolna kontrola kakovosti, točnost pri dobavnih rokih, je podobno tudi pri poslovnem bontonu. Če je samo vnanja pozlata, votla forma, na hitro naučena in amatersko zaigrana igra, poleg rentabilnosti v smislu pridobivanja zaupanja, ugleda, vpliva ne bo ali pa bo bera pičila kot le kaj.

Lepo vedenje na delovnem mestu pomeni biti neprisljivo vljuden, prijazen, pozoren, obziren. Pomeni pa tudi pravico, da daš drugim diskretno, neosorno in nevzvišeno vedeti, da od njih pričakuješ podobno vedenje.

MEJE KOLEGIALNOSTI

Vsakdo pozna koga, ki, najbrž nehote, moti druge pri delu. S klepetanjem, nenehnimi prošnjami za pomoč in nasvet ali preobilnim dajanjem nasvetov in mnenj ter sodbami o vsem mogočem, ki pa ne prenesejo ugovorov. Prava kolegialnost narekuje, da damo takšnemu sodelavcu ali sodelavki vedeti, da ne ravna prav.

Med možnimi povzročitelji konflikta so sodelavci, ki eksplodirajo zaradi malenkosti, mečkači, ki nič ne prispevajo k delu, marveč ob vsakem zapletu govorijo: "Saj sem že zdavnaj rekel, da bo tako." Pa godrnjaji, ki jim kar naprej nekaj ni prav, prenašalci čenč in opravičljivci, tisti, ki radi govorijo, da napaka ni njihovo maslo, ter trmoglavci, ki si ne dajo nič dovedati.

Še tako velika uvidevnost do navad in razvad nekaterih

kolegov in kolegic ima pač svoje meje. Pogovor s težavnim sodelavcem je sicer dobra zamisel, vendar se je treba nanj skrbno pripraviti in ga še skrbneje izpeljati. Priznati mu je treba tisto, kar ima prav, in razložiti, kako se počutite ob tem, ter mu predočiti slabe posledice njegovega ravnanja in pozitivne zanj in za podjetje, če bo spremenil ravnanje.

TELEFONIRANJE

Tudi za telefonske pogovore velja bonton.

Če zavrtimo napačno številko, se vljudno opravičimo. Nikar ne odložimo slušalke brez besed in nikar ne preklinjajmo, če smo se zmotili.

Lahko pa se vprašamo, ali smo kot njen uporabnik napredovali tudi mi.

POSLOVNI POGOVORI

Kadar se s kom dogovorimo o poslovnem pogovoru, si dan, čas in kraj zmenka zapišemo na koledar ali v rokovnik.

Točnost je stvar vljudnosti in ne pomanjkanje samozavesti ali zavest o podrejenem položaju. Z njo dokazujemo, da smo pri poslih profesionalci, da obvladamo t.i. time management, najproduktivnejšo in donosno izrabo časa.

Če že zamudimo, se opravičimo, ne glede na

da mirno, predvsem pa argumentirano s preverjenimi dejstvi, številkami, podatki. Prizadeti bo, upajmo, uvidel, da nam mora, četudi s kislim obrazom, vsaj deloma dati prav. Če pa se to vendarle izrodi v prepir in užaljenost, morebiti lahko pomaga star nasvet: v razpravi in polemiki ne nasedajte nasprotnikovemu slogu. Če se ta zateče k ironiji, smešnju ali patosu, uberite nasprotno pot, bodite resni, stvarni, strpni. Problem je, kako ravnati, da ne podreš vseh mostov za seboj.

V RAZMISLEK

Še tako lepo vedenje na delovnem mestu bo ostalo prazna lupina, če je v ozračju čutili hlad, slabo prekrivane napetosti, spletke, zamere. Čisto drugače pa je tam, kjer prevladujejo sproščenost, normalna med-

Ko telefoniramo, pazimo, da ne govorimo nerazločno, ne pretiho in ne preglasno.

Že način, kako se odzovemo na klic, lahko odloči, ali bo pogovor uspešen ali ne. Če na primer govorimo kratko, osorno, ledeno, če do sobesednikovih izjav ne izpričamo zmerne ali poudarjenega navdušenja in odobravanja, če ga pustimo dalj časa čakati, preden se oglašimo, če prekinjamo začetni pogovor, če smo dolgovezni ali če vpletamo osebne zadeve, ni upanja, da bo pogovor stekel.

Dolgovnezna vljudno odpravimo tako, da mu rečemo, da mu ne bomo kradli več dragocenega časa.

Telefonija je v zadnjih desetletjih silovito napredovala.

resnični ali namišljeni položaj, ki ga imamo v primerjavi s sobesednikom. Zamujanje na pogovore ali sestanke je neproduktivno zapravljanje časa drugih, predvsem pa simptom neotesanosti.

Pravilo poslovnega bontona zahteva, da se za vsak pogovor najjavimo, zaprosimo zanj. Razen če je zadeva v resnici tako nujna, da se je treba o njej nemudoma pogovoriti.

Na pogovore in dogovore v podjetju z zunanji partnerji bodimo dobro pripravljani.

Kdaj pa kdaj v krogu podjetja, v katerem delamo, ugotovimo, da se s stališčem kakega sodelavca nikakor ne bomo mogli strinjati. Svojo kritiko povemo obvladano, kolikor se

sebojna prijaznost, kolegialnost, odkritost brez žaljivosti, vedrina. Takšno vzdušje ni samo sebi namen, marveč jamstvo za delovno etiko, poslovno učinkovitost. In obenem tudi blažilec bolj ali manj neizogibnih napetosti, konfliktov, povišanih tonov v pogovorih, vsega, kar spremlja poslovne zaplete, večje ali manjše krize, rdeče bilančne številke ipd.

(Vir: Jože Šircelj: Moderni poslovni bonton; ČZP Delo - Slovenske novice, Ljubljana 1992)